

NOORTE ELU

NR. 7

1927

„Kristuse ja koguduse eest”
**E. Usklikkude Noorte (uskude-
vaheline) C. E. Liit.**

Juhataja: Peeter Sink — Tallinna, Villardi tn. 7—1
Laekahoidja: B. Espenberg — Tallinna, Imanta tn. 5
Kirjatoimetaja: E. Ader — Tallinna, Tehnika tn. 5—9
„Noorte Elu“ — toimet. aadr.: Tallinna, Iisraeli tn. 12—6
„ „ — talituse „ „ Villardi tn. 7—1
„ „ — kirjad „ „ Postkastnr. 284.

„NOORTE ELU“ maksab aastas:

lihtpaberil postiga .	130 mk.,	postita .	120 mk.
heal „ „	200 „	„ „	190 „
Välismaale lihtpaberil	180 „	heal paberil	250 „

Jumalafalgaja surm.

Hoiatava eeskujuna kirjutab Stephan Grellet kuulsa kirjaniku Paine surmast. Paine oli äge jumalafalgaja. Ta on kirjutanud muu seas raamatu „Age of Reason“ (Mõistuse aeg), mis sugune on uskmatuile lemmikraamatuks.

Aastal 1809 sai Grellet kuulda, et Thomas Paine on haige ja leidiski ta olevat väga armetumas seisukorras. Endised sõbrad olid ta maha jätnud ja unustanud. Kõige lihtsamgi hoolitsemine puudus. S. Grellet muretšes väesele mehele ravitseja ja muudki abi. Kui Grellet selle järele kõhe minema reisiks, saatis Paine ta järele. Kuulda saades viimase ärareisijast, palus ta enda juure kellegi teise väga kvääkeri, kelle toimetusel üks usklik öde Rosceo tuli wahetewahel haiget vaatama.

Paine küüsis Rosceolt, on ta tema raamatuid lugenud. See ütles, et on nooreseas lugenud „Age of Reason“ raamatust ühe osa, mis sugune kiri aga oli teinud ta meele veel mustemaks, nii et lõpuks wisanud raamatu tulle.

Sellepeale wastas T. Paine: „Soowiffin, et kõik oleksid teinud nii kui teie, sest kui saadan on toetanud mingi teose kirjutamist, siis on ta küll mind aidanud kirjutada seda raamatut.”

Milline tunnistus jurewa kirjaniku huultilt. Tihti kuulis Rosceo Paine paluwat: „Jesand Jeesus, halasta mu peale!” Seesugune on uskmatute kindlus. See ei püüsi surmas, kui see näitakski elus nii kindlana. Millest seisab sinu kindlus? Mis siis, kui surmas sind su arwamine petab, kofku wariseb ja sa kõige oma pattudega wajud põrgu? Mis saab sinust, kui hing sul alles päästmata? Ja kui Jesand jätab sind siis üksi ja abita, et oled oma armukutsumise aja ära põlanud. Ara mine edasi hädaohtlikul teel, waid otfi armu kuni seda weel saada on. Surmas langewad kõik wale katted palgeilt ja näeb inimene oma kohutawat saatust ning armetut seisukorda. Jeesus tahab sind weel aidata. Tule Ta juurde.

Walge lofs muinasjutulise pargiga.

Raanepilt kujutab ilusat aeda Krimmis. Punde tagant paistab uhke walgest marmorist würstlik lofs. Ses suurepäraline kunstlik tiik, mille ümber kasvawad kenad lilled. Muinasjutuline ilu! On ilusaid kofhte siin maa peal juba, kuid mis on see kõik selle wastu, mida Jumal walmistab oma lastele igaweses ajas. Piibli wiimased leheküljed on pühendatud selle kirjeldusele. Mis sugune auline päew saab olema, kui

lunastatud hinged furd näewad oma ees unt Je'ruusalemma kõige ta säraga ja muinasjutulise toredusega. Mis Jumal oma lastele, Tema Poja werepalgale, on walmistanud, see peab olema tõesti ilus.

Milline kontrast on see igawesele pimedusele, millel pole lõppu! Ja ometi waliwad paljud inimesed hoolimatult hukatusse tee olles ükskõiksed oma hinge saatusele.

Ilmus trükist C. E. Liidu kirjastusel broschüür

„Miks hukkuwad inimesed ? — P. Sink.

Tähtis äratussisuline töö, sünnis traktaadinagi jagamiseks. Üksiknumbri hind 7 marka. Jälle müüjatele suured %/0. Kes üle 50 eks. tellib, saab à 5 mk. Rutage-tellimistega, ennekui lõpeb. Tellida — C. E. liidult: Tallinn postkast 284.

NOORTE ELU

EESTI USKLIKKUDE NOORTE CE LIIDU AJAKIRI

Nr. 7

Seitsmes aastakäik

1927

Tubakaohwer.

W. Ley järele Joh. Sarow.

Arsti juures. Tõsine mees oli doktor Müller. Keegi noormees ilmus ta juurde kõnetunnil. „Tunnen enese wäsinud olewat,“ ütles seisestuja, „ja õõseti ei saa hästi magada!“ Arst kuulab südant ja kopsu põhjalikult, katsub lihaseid, erkustid, waatab noormehes otsa, kaua waikus. Kellad tiksuvad westitas-kuis. „Teie suitsetate figarett?“ — Waikimine. — „Kui palju päewas? Ütle aufast!“ Noormees wastab wiivitades: „Küll ikka tofina.“ — „Soo, ja nüüd ütlen kui arst, kui teie kohe ei loobu suitsetamisest, siis olete kadunud. Teie kops on nõrk, noormees, seepärast kuulge, teie hukkute, arstirohtu teie ei waja.“ — „Palju ma teile wõlgnen, doktori härra?“ — „Midagi ei taha ma teilt peale töötuse. Kas tahate loobuda mürgist!? Kas tahate!?“ — „Jah, ma tahan,“ ütles noormees wabifedes. — „Järgmine tulgu sisse, palun“ — ja arst awas ukse.

Sõbra juures. Noormeeste piiblitund oli lõppenud. Noormehed kadusid üksteise järele. Üks jäi feisma. See oli too noormees, kes oli käinud arsti juures. Juhataja astus wõõra noormehes juurde. „Tahate teie muga rääkida?“ küsis ta lahkesti. Wiititades jutustas nüüd too oma hädast ja arsti juures käimisest. Ta oli väga wapustatud. „Loobuge suitsetamisest,“ ütles juhataja. „Ma ei wõi seda, härra Kröger.“ — „Mis, teie ei wõi seda, kuid teie elu ja terwis oleneb sellest?“ — „Ei ma ei wõi, olen juba tihti katsunud seda teha, aga kui tuleb himu ja kui ma näen teifi suitsetawat, siis ei jõua ma enam wastu pidada.“ — „Waene sõber!“ Tal olid pisarad filmis. Waewaga kõneles ta edasi, et ta oli warastanud seltsimehelt figarettide ostuks raha; „Mul ei ole,“ lisas ta weel, „stamaani julgust olnud seda tunnistada oma ametwennale, on juba kahtlustatud kõiki kaastöölisi wabrikus, neid „wargaiks

tehtud.“ „Nii siis ka waras ja teised kaastöölised kahtluse all! Armas sõber, nüüd on aga asi väga tõsine.“ — „Ma tean seda, härra Kröger.“ — Mõlemad waikisid hetkeks. Noormees nuuksub. „Ma tean nõu, mu sõber,“ ütles härra Kröger. „Kui ja ei wõi seda, siis räägi sellest Issandale Jeesusele. Tema wõib aidata. Ütle Talle kõik, ja siis mine kaastöölise juurde, kellelt ja oled warastanud raha ja tunnista talle oma süü. Palu ka teistelt andeks. Ole julge! — Head õõd!“ Noormees läks.

Issanda Jeesuse juures. „Püha Issand, ma ei wõi seda, tead Sa. Ma olen waras, seda tead Sa. Ma olen haawanud teifi kaastöölisi. Nad on kahtluse all. Ma ei jaksa tunnistada. Wita mind. Anna mulle andeks. Wita mind! Amen.“ Noormees tõuseb põlwedelt. Ta ei tunne midagi erilist, aga ta usub ja usaldab. Ta teab, et on nõrk, aga siemine hääl ütles talle, et Issand Jeesus on tugew.

Kaastöölise juures. Pühakindla tahtetõusuga tõusis ta teisel hommikul, et tunnistada kõik kaastöölisele. See oli tõsine usklik ja andis talle andeks. Aga ka teistelt kaastöölistelt palus ta südamest andeks ja tunnistas enese wargaks nende ees. Sügawasti alandatud mehena läks ta siis oma töökohale. Wõla suurus oli rõhunud teda ja alandanud, aga jumalafõna: „Jeesuse Kristuse meri teeb puhtaks kõigest patust,“ lohutas ja kinnitas teda ja ta leidis rahu. Suitsetamisest oli ta nüüd korruga waba. Kui tuli talle himu, kiiresti palus ta siis tasakest südamlilikult ja tõsiselt, et Issand aitaks teda. Ja ta elas igakord läbi, et Issand aitas. Uus ihu ja waimujõud woolas taht läbi. Meeleldi ja korralikult käis ta nüüd Uskliknoorte Ühingu piiblitundidel. Südamest walitses rahu ja rõõm. Oma õnnistegija teenistuses oli ta ustaw tunnistaja.

Kellel veel arveid õiendada, palume seda peatselt teha!

Walemõtlemisi.

Mat. 1: 22.

Inimese elu tähtsam osa on mõtlemine. Mõttetöö on loomulikelst mõjuvam osa juhataja käes. On juhatus õige, leidlik, hoolas, siis läheb hästi, on ta aga hooletu ja petis, läheb alla, langemise poole.

Õdigel headusel on rikkuda ehk waenlane. Seda tunneme tema tegude ja nime kaudu: „Walelik“. Piibel ütleb weel, et ta on kõigi walelikkude isa. Walelik on inimeste mõtteilma tunginud. Paljudel inimestel istub ta isegi juhtival kohal. Nad ei märkagi pettust ja selle õnnetuid tagajärgi, mis walemõtlemisele saadab. Walemõtteleja küllwab oma elusse tuult ja lõikab tormi. Tõde, hea kord, kombes ja wiisid, pöördakse pea peale. Ja kahjuks. Nii paljude tähtsate asjade üle mõeldakse walesti.

Õdigepealt on Jumala kohta inimestel mitmesugused walemõtted. Waatamata neile, kes Jumala nime all mõttes mõnda pilti wõi kujud kujutawad, mis asetatud kuhugi raamatu wahel, toa seinale, wõi kiriku altarile, on weel palju mitmesuguseid wale mõtteid Jumala üle. Paljud mõtlewad, et Jumalat kui ainuwalitsejat ja kõigi asjade Loojat üldse ei ole. Tema asemel seawad nad midagi muud, nii „loodus“, „jumalus“. — Kas on aga wõimalik see, et loodus Jumala aset täidaks; kas wõikime ka kangaid saada kangruta. Siia kuulub ka jumalusemõiste, kus arwatakse, et on ta osake mitmesuguste ainete kogust. See oleks liiga wäetife Jumalaks. Olen kuulnud neist, kes usuwad küll üht Loojat — Jumalat, kuid mõtlewad tema tegewuse, seisuse ja tahtmise kohta walesti. Nii kuulsin kord kellegi haritlase suust, et Jumal inimest üldse tähelegi ei pane: tehku inimene, mis ta tahab, ehk elagu, kuidas himustab, Jumala meelest on ta ikka tühi rämp, kes tähelepanu ei wääri. Kuid tõefõna ja ajalugu räägivad selle wastu, et on üks, suur Jumal, kelle wõimus ulatab üle kõigi wõimude, kuid siiski on ta kaastundlik iga wiletsamagi wastu, kuuleb hädaliste ohtede ja saadab abi neile, kes teda usuwad. Jumal on ka õiglane, kes tasub head neile, kes head ja õiglased; aga ülekohtused ja kurjad ei pääse tema kohtu ja nuhtluse eest.

2) On paljusid walemõttelejaid inimese, iseenda üle. Millest tuleb see, et mõned inimesed loomalikke tegusid korda saadawad, — hirmsad kaklemised, peksmised, haawamised ja tapmised? Sellest, et nad on oma inimseisusest taganenud. On põlanud au, et inimene on loodud Jumala näo sarnaseks, ote tema järeltulijaks. Paljud inimesed on weendunud mõttesse, et nad on loomade järeltulijad, pole siis ime, kui Jumal neilt inimliku meelegi wõtub; pea selgub, misuguses sibil need loom-inimesed edasi arenewad.

3) On wale mõtteid Jumala ja inimeste wahelkorra üle. Ja seepärast on ilma palju rahwast Jumala isalikust armastusest, headusest, õnnistusest, Tema Püha Waimu juhatuselt ja elawad suures pimeduses paganlikku elu, söömises, joomises, prassimises, lihahimude hullustuses, kaduses, wihtamises ja ahnuses. Nii-sugune elu ei ole õnnistuseks endale ega ligimesele. Jumal on meie elu teifiti määranud: karstuses, puh-

tuses, helduses, armastuses ja kõigiti kaastundlikkuses ligemise wastu, ning Jumala wastu auartlikkuses, sõnakuulelikkuses, ustawuses ja alandlikkuses. Nii-sugust Jumala ja inimese wahelkorra nimetame meie usu-eluks. Piibel ütleb: et usuta ei wõi ükski Jumala meelepärast olla. Kui nüüd inimene Jumalat ei usu, siis ei omanda ta omale iialgi usuelu pärandust — see on: õnnist ja püha elu siin ilmas ja teinepool heada igawesti. Uskmatus saadab inimese alla, ülekohtusse, patusse ja õnnetusse, lahutab teda Jumalast nüüd ja igawikus. Digele usule saame meie Jumala sõna ja waimu läbi. Ei mitte usukommete õppimise ega harjutamise teel. Piibli otswale lugemisele ja lapselikule palwetele saadab Jumal meile oma Püha Waimu abiks, kes meile õiget walguist näitab, õigusele ja ülekohtule wahet teeb, meie süü ja rikutud seisukoha meile ilmutab ja siis meid juhib Kolgatalle, ohwrimäele, kus wõime lepituse ja andeksandmise wõtta wastu usu läbi Kristuse Jeesuse, Jumala Poja weres. Usna loomulik, et üks nii-sugune lepitatud inimene hakkab sellest ajast peale Jumalat, oma ainsat Päästjat üle kõige armastama. Tema sõna ja seadused on ta ülem rõõm siin elus. Selle mõjul muutub ta meel, tahtmine ja igatsused uueks, kogu ta elu annab uue kujud, mis kõigiti tunnistab, et ta on Jumalast uuesti sündinud. Kuid selle uue inimese elu on määratud siia kurja ja uskmata inimeste keskele. Ja just seepärast, et ta oleks maailmale walguiseks. Jumal tahab, et walguisel ja pimedusel wahet oleks, seepärast peab uus inimene wanast seisukorrast täiesti loobuma, oma uue elu rajama täiesti Jumala seadmisele ja alusele, ning wõitlejaks ja wõitjaks saama kõige üle, mis jumalafõna wastane on. Kuid paljudel ei ole usuelus selget wahet uuele ja wanale, walguisele ja pimedusele, tõele ja walele. Et usuinimesed mitmedki maailmale ja oma wana elukorrale sarnanewad, on ebaloomulik ja ühtlasi wäga kardetaw. Lase ennast lahti lõigata esiemast — patuinimesest. Siis wõib sinu uus inimene kasvada ja kosuda Jumala armus ja tundmises, sest see on kui lill, mis kasvab ja õitseb ainult haul. Ei aita sinu usukommete pidamine, jutluste kuulamine, ei ka lugemine ja palumine, kui sa sõna järele tegijaks ei saa. Õigataks need nõõrid kord lahti, mis mitmeid walemõtlemisi läbi walelootuse külge sidunud. Keegi ütleb: et on juba lapsest saadik waga ja korralik, ning tema ei waja enam elu uuendust, kuigi tal andeksandmata patud hingel. Teine ütleb: et olewat näinud suuri ilmutusi ja nägemusi, kofkupuutumisi inglitega ja isegi Jeesusega, seeläbi on tal usuelus eesõigustatud seisukoht. Need on walemõtlemised, mis wastolu äratavad inimese ja Jumala sõna wahel. See, kes Gewat Gedenis juhtis Jumala käsu kohta walemõtlemisele — püüab nüüdki neid mõtteid lewitada, — „targemaks kui Jumal.“ Elutee, mis sinu oma mõtte järele hülgaw, walge — on pilkane, pime, kui seal puudub Jumala sõna walguis, sest Jumal ütleb: Kui nemad ei käi sedafinaft sõnanõõri möõda, siis ei pea neil koitu olema. Ara peta ennast walemõtlemise läbi,

ärgu olgu sinu usk ainult sõna kuulmises ja teadmises, vaid ohwerda oma tahtmise, püüdmise ja igatsuse sõna täitmiseks ja tee seda rõõmuga, siis on sul töötatud õnnistus.

Lase oma mõtteid juhtida — ei mitte walest, waid tõest. Kurb ja rõhutatud meel lahtub sinust, ja sa hakkad

usuelust tõsist rõõmu tundma, kui oled eneses otjusele tulnud astuda tähtis samm sõnakuulmisest — täitmisele, kõigist raskustest aitab Jumal üle, kui kindlasti sammud tema radadel. Saagu see apost. Jak. manitsus mitmele tõukeks usuteel edasi, et meid Jumala ees õigeks arvataks. Joh. Beipman.

Kuldne linn.

Hämaral talutoa nurgas lamab viletsas voodis vana merimees. Haigus ei hooli tugevamastki mehest, vaid murrab maha noori kui vanu. Ligi oli ta tulnud ka sellele mehele; ta kurnatud näost peegeldub veelgi igatsus tervise järele.

Viletsa määratud vaiba alt ulatab ta tervituseks kuivetanud käe, — käe, mis kord tervena pidanud tüüri ja juhtinud laeva. Nüüd lamab võimetuna oma elulaeva juhtimisel. Keegi teine seis tüüri juures ja juhtis ta eluteed, mida ise poleks tahtnud minna. Ümber aga oli pime öö, lõputa näis see. Päev teise järel lamada maas võimetuna — need olid tormide ajad.

„Olen Saaremaalt pärit“ — jutustab mees oma elust. „Läksin juba noorelt merele. Nende mitmekümne aasta jooksul olen läbi käinud palju maid ja linnu. Pikemat aega elasin ka Riias. Seal abiellusin. Eesti valitsuse alul oli tahtmine tulla jälle Eesti elama. Jättes merimehe elu ostsin teenitud rahaga selle väikese koha, kus elan juba mõned aastad. Siin aga tabas haigus ja olen nüüd üle poole aasta voodis.“

„Mis haigus on teil?“ küsin.

„Luutiisikus“ vastas haige. „Merimehe elu tagajärg.“ Olen küll ka rohtusid pruukinud, kuid need pole aidanud. Kas olete käinud Riias?“ — küsib ta.

„Jah.“

„Ei tea, kas on teistsuguseks muutunud, kui enne oli?“ Haige on huvitatud kuulda saada midagi linnast, kus elanud nii mitmed aastad.

„Ei või seda teile öelda — olen ainult ükskord seal olnud paari aasta eest.“

„Aga üks ole ilus linn?“ küsib haige edasi.

„Oh küll — mulle meeldis väga.“ Nähes meest olevat kõige maise küljes tõuseb südames tung kuidagiviisi ta pilkusid kõrgemale igaveste

asjade poole pöördma, mis ta surematule hingele tähtsamad. Ehk kui kaua võib ta veel eladagi — saaks ta aga päästetud! Seepärast lisan: „Kuid ma tean üht veel palju ilusamat linna.“

Haige merimehe näole ilmus elavam ilme. Vist möödusid ta silme eest pikkadel reisudel nähtud maailma suurlinnad. Pöördes end voodis küsib ta uudishimulikult:

„Missugune see on? — kas Varssav?“

„See on taevane Jeruusaleem — auline Siioni linn.“ Nüüd hakkasin mehele rääkima sellest linnast, mida Aabraham juba usus oodanud, linnast, mille arhitekt ja valmistaja Jumal ise on. Et Jumal ta rajaja, on ta igavesti kindel ja ilus. „Olen ka olnud mõnedes maailma suurlinnades nagu Berliinis, Londonis ja Pariisis, kuid mis on need selle taevase linna vastu!“

Tähendatud linnade nimele meeldetuletamine elustab taas vana merimehe mälestusi ja ta hakkab elavamalt jutustama miljonilinnadest Euroopas ja Ameerikas, kus ta viibinud.

„Nii-jah, kuid kõik nad pole pooltki nii ilusad, kui taevane Jeruusaleem, sest et neis patt ja kurjus valitsevad.

Missugust elu ei elata tänapäev suurlinnades! Missugune mustus ja toorus! Sinna aga ei pääse patt ega ükski, kes ülekohtu teeb. Pealegi on need maailma linnad kaduvad, nende alused pole kindlad, sest et nad on inimeste rajatud. Piibel näitab, et kõik maailm on talle pandud tule tarvis.“ Jutustan talle, kuidas juba nüüd viimise aja sündmusis Jumala kohus kõige patu ja inimliku uhkuse üle käib, kes oma käte tegude üle suurustavad; kuidas Jumal suured linnad maa tasa võib teha maavärisemise läbi jne.

„Õigus ta on — näe, olin just siis laevaga Itaalia vetes, kui seal kord tulepurskava mäe te-

See õndsus on.

Viisil: Siioni Teekäija Ev. laulud 123.

See õndsus on Su tahtmist kõigis teha
Ja käia rõõmsalt sõnakuulmisteel.
Mull' õnnistusi uusi annad näha
Ja rahu sügavat ka kingid veel.

See õndsus on siin Talle järel käia;
Samm sammult astu Tema jälgedes,
Viiks see ka Keetsemani, Kolgatale,
Kuid Talle tee kord lõpeb valguses.

See õndsus on siin kanda risti, häbi,
Su nime pärast olla põlatud.
Oh saaks mu vaikse kannatuse läbi
Su nimi aina minus austatud!

See õndsus on siin rahu hinges kanda,
Kui ümber elumerel tormab, keeb.
Oh õndsus suur, ka rahu surmas tunda,
See võidurikkaks suremise teeb!

See õndsus on, kui pärast võitlust, vaeva
Hing jõudnud igavesse rahuks.
Jah õndsus suur — seal ükskord tulla taeva
Ja näha Päästjat palgest palgesse.

P. Sink.

gevuse ja maavärisemise tagajärjel terve linn hävines. O, see oli kole!

„Samuti just võib ka ühel päeval New-Yorgiga või mõne teisega sündida. Siin pole meil jäädav kodumaad. Jumal on meile parema kodumaa ja linna valmistanud, kuid sinna pääsevad ainult päästetud hinged — need, kes Talle veres oma patud pesnud; need, kes oma elu siin Jumalale annud ja Talle järele käinud. Oma lastele on Jumal selle valmistanud. Kas olete teie päästetud?“

„Jah, ma olen ikka Jumalat uskunud — pole kunagi teda salanud. Tihti merel olles kui tormides hukkumas olime ja mingit lootust enam polnud päästmiseks, hüüdsime Teda appi.“

Haige hinges puudub valgus — seal on veel pimedus valitsemas. Nagu tuhanded tänapäev on ka see mees arvamisel, et sellest küll on, kui ta Jumalat pole salanud, kuna pattude andeksand ja elu uuendus elamata. Katsun jällegi jumalasõnast seletada, mis tähendab päästmine ja jumalalapseks saamine. On vaja Jeesust südamesse võtta vastu (Joh. 1:12), siis alles omandame õiguse jumala lapseks saada, kellel kord meelevald Siioni linna sisse minna. On kaks võimalust — hukkuda igavesti ehk pärida igavene õnnistus. Patused, kes Jeesust on võtnud vastu, omavad Siioni linna kodanikuõiguse.

„Teie maapealne reis võib lõppeda pea. Pea võite seista igavese aja lävel. Kus saab olema teie paik igaveses ajas? Mõelge sellele ja paluge Önnistegijat, et Ta teid päästaks!“

Haige on tõsiselt kuulunud. Näha on, et pikkamööda pimedus kaduma hakkab. Kui me palvesse jääme Issanda ette, tundus vilets taluurtik

templina Issanda ligiolust. Armuaujärje poole tõusevad südamlikud palved hinge pärast, kes ka Päästja vere palk. Ja palub haige — palub, et Önnistegija teda võiks omaks võtta ja päästa, oma püha verega kõik ta patud kustutades.

Veel käib hea Karjane Jeesus mööda ilma ot-sides kadunud talleid, tõstes patuporist eksinuid; käib majast majja peatudes viletsamaiski urtsikut-tes, et leida kalleid pärleid — viia hingi kuldseesse linna. Ka siia urtsikusse oli ta sisse astunud.

Oo, mis auline on kord jätta see maailm, viletsuste maa ja hädaorg, et minna sisse Siioni linna! Seal teretavad meid tuhanded võitjad, kes on eel sinna läinud. Seal näeme Aabrahami, kes seda usus ootas, tundes end siin maailmas võõrana ja majalisena. Näeme ka Issanda apostlit Paulust, kes võis öelda: „Sest meie teame, kui meie maja mullane hoone maha kistakse, et meil eluase on Jumala käes, hoone mis ei ole kätega tehtud, vaid igavene taevas“ (2. Kor. 5:1). Seal teretame märtreid ja näeme lahkunud omakseid. Suur on jälleägemisrõõm. Pole enam lahkumist üksteisest. Ei helise enam matuskellad ega kaja leinalaulud. On lakanud õhkamised ja valud on mööda. Pisaraid ei valata enam — sellevastu aga saame laulatatud igavese rõõmuga. Ent kõige aulisem on näha Issandat Jeesust, kelle vere läbi meil sissemineku õigus ja kes meid kogu tee on juhitanud ja kannud.

Veel on värvavad lahti — võid tulla kadunud pojana koju ja ühineda hulgaga, kes palmiokse kandes rõõmulauludel sammuvad sisse pärliväervaist. Tule enne, kui surm su teele astub — tule veel täna!

Ime.

Rev. Thompsoni järele Joh. Sarow.

Jumala auks ja ligimese kahts tahaksin siin Dorothea Kerini läbielamusist jutustada. Ma olin kindel selle peale, et kui ewangelimi jutustajad omi kogudusi ja osadusi nende lihtsate tõdeasjadega tutvustavad, suuremat õnnistust oodata on, kui pikkade seletuste ja jutluste läbi.

See oli unustamata öö, pühapäeval 18. webruaril 1912, kui sõbrad ja naabrid Londonis, Herne Hilli, Milkwood Road 204, kokku tulnud olid, et Dorotheat viimast korda enne ta jurma näha saada. Arsti oli seletanud, et ta fauem kui järgmise hommikuni elada ei võidat, pärast seda kui ta 6 nädalat ainult veel oopiumi, piirituse ja muude vägiainete waral kiratsenud ja nüüd 14 päeva liikumatult, pimedana, kurdina, suuremalt jaolt mõistusetu maas lamanud. Dorothea oli viiendast eluaastast haige, 28 arsti ravitsemise all olnud ja parandamata haigena 5 haigemajast välja kirjutatud. Nüüd näis viimaks ometi ta kannatusel lõpp käes olevat. Kell pool 8 õhtul tõmbas ta nähtavasti viimast korda hinge oma sõprade ja sugulaste keskel ja lamas 8 minutit hingetõmbeta ja südamelöögita täiesti surruna. Sel filmapilgul hüüti teda

selgesti kolmele korrale nime järele, — nagu Dorothea hiljem jutustas. — „Jah, ma kuulen,“ vastas ta, „kes seal on?“ „Rane tähele,“ oli vastus; ta tundis, kuidas kaks sooja kätt tema kätest finni haarasid, Dorothea puudutas kätega omi filmi, mispeale käed jälle tagasi pandi. Seepeale nägi ta oma woodi imelikult valgusest ja Jumala aust valgustatud olevat, mille keskel Issanda ingel seisis, kes alles tema käsi oma kätes hoidis, nendega tema filmi puudutas ja ütles: „Dorothea, sinu kannatus on otja lõpnud, tõuse üles ja kõnni!“ Ta awas oma filmad, nägi sugulasi woodi ümber seiswat ja ütles neile: „Andke mulle mu riided siia, ma pean üles tõusma.“ Kui seda soovi ei täidetud, hakkas ta woodist üles tõusma, aga ta ema takistas teda ja ütles: „Sa kufud maha, Dorothea, ja ei tohi üles tõusta.“

Kuna ema Dorotheat finni hoidis, ütles ingel teist korda: „Tõuse üles ja kõnni!“; selle wahepeal toodi talle riided, et ta kindlale arusaamisele tuleks, et käimiseks jõud puudub. Sel filmapilgul seisis Issanda au valguspilvena woodi paremal poolel, et ta käiku juhtida. Iga liige täitus uue jõuga, filmad ja kõr-

wad awanesid, nii wiskas Dorothea teki enese pealt ära ja tõusis üles, misjuures ta oma käe walguse peale pani, mis teda juhtima määratud oli. Nii talutati teda läbi mitme toa, tema wõdrasija juurde, misjuures ta oma sõpradele ütles: „Ma käin walguse järel!“ Kui ta oma wõdrasija üles leidis, pani ta suure rõõmuga oma käed esimese kaela ümber ja suudles teda. Walgus juhtis teda ta magamistuppa tagasi, kus ta terve seltskonna kartuse pärast wärisemast leidis, kuna wõdrasija põlwili langes ja nutma hakkas.

Dorothea istus toolile ja ütles oma sõpradele: „Mina ei mõista, miks teie nii kohkunud olete! Ma olen täiesti terve ja sööksin piimatõuet.“ Seda toodi talle ja ta söi imestatavate sõprade juuresolekul. Järgmisel hommikul wara teatati rawitsewale arstile,

Bifalaine haigus oli ta luufereks muutnud ja keharraskuse suhtes väga tergete teinud. Aga nüüd hakkas ta kiiresti juurde wõtma, nõnda et kõik imeks panid. Ta nägi nii priske ja ümmarguste põskedega wälja, et ema talle ütles: „Dorothea, sa näed nüüd niisama terve wälja kui enne haigust!“

Mainitud sündmust tõendawad kuus tunnistajat oma allkirjadega.

Selle imeliku terweksaamisega seisis kolm nägemust ühenduses. Esimene nägemus oli Dorotheal 14. weebbruaril, teine ülalkirjeldatud 18. weebbruaril, kolmas 10 märtsil. Dorothea jutustab ise nendest järgmiselt:

„Ma kuulsin (14. weebbruaril) kokkuwoolawa hulga kohinat, siis läks kõik walgeks, see oli kirjeldamatu ilus walgus. Ma nägin lõpmatuid hulki walgetes riietes,

Danzigi Maria kirik. Viies suurim kirik maailmas, milles 3-nda Rajariikide C. E. konverentsi pidulik jumalateenistus peeti.

dr. Normannile, et Dorothea parem olewat. Kohmetunult ruttas arst kiiresti sinna ja leidis oma patsiendi muiaates toolilt istumast. Ta tõstis käed täis imestust üles ja ütles: „See on ime!“

Teade lagunes läbi Londoni ja karjakaupa tuli inimesi sinna, et imet näha saada, nii et wõimatu oli kõikide soowi selles suhtes rahuldada. Ajalehtede kirjasattjad ilmusid ja laotasid teate sellest üle terve maailma laiali. „The Daily Mirror“ ja „Central News Agency“ tõid Dorothea pildi, mis hommikul pärast tema terweksaamist pildistatud. Ka palju arstisid woolas sinna ja keegi kopsuhaiguse eriteadlane dr. Ush wõttis Dorothea kuueks nädalaks oma majja, et sündmust uurida. Teda waadeldi X-kirtega ja arst konstateeris tõeasja, et tiisikuse läbi häwitatud kopsude asemele täiesti uued olid tekkinud. Ka tema weres ei olnud haiguse jälgegi leida: ta oli ühel filmapildil täiesti terweks saanud, wõis kohe käia ja lihatoitu süüa.

mõnedel olid lilled käes, paljudel olid tiivad küljes ja aupaiste pea ümber. Nad ei lennanud ega käinud, waid just kui woolasid igast suunast kokku. Üks nende seast astus minu juurde, ta oli nii hiilgaw ja auline; ma pidasin teda Jeesuseks ja sirutasin oma käed talle wastu. Ta ütles: „Ei Dorothea, sa ei saa weel tulla.“ Selle peale kadus nägemus.

18. weebbruaril kuulsin ma unes kedagi üsna selgesti end kolmele korrale nime järele hüüdwat. Ma ütlesin: „Jah, ma kuulen, kes seal on?“ „Pane tähele,“ oli wastus. Kaks sooja kätt haarasid minu kätest kinni, puudutasid nendega minu filmi ja panid neid jälle maha. Auline walgus walgustas woodit ja woodiwarju ja ma nägin imeaulist inglit, kes minu käed oma kätes hoidis ja ütles: „Dorothea, sinu kannatus on otja lõppenud, tõuse üles ja kõnni!“ — Ma awasin filmad, nägin woodi ümber sugulasi seiswat ja ütlesin: „Andke mulle mu riided siia, ma pean üles

tõusma." Minu ema tahtis mind tahtistada, aga ingel ütles uuesti: „Tõuse üles ja kõnni!“ Minu ema ütles: „Sa ei tohi üles tõusta“; ma ütlesin talle: „Kas sa siis ei kuule?“, aga ta ei võinud midagi kuulda. Wiimaks anti mulle mu riided, walguš woolas mu ümber, ma toetusin kätega selle peale ja nii lahkusin woodist ja toast walguše järele käies, mis mind juhtis.

Ma otsisin oma wõõrasisa, kuni ta leidsin, läksin siis tuppa tagasi ja istusin toolile. Minu sugulased wärisefid hirmu pärast ja minu wõõrasisa langes nuttes põlwili. Ma ütlesin: „Miks teie olete nii kohkunud, ma olen täiesti terve.“ Ma sõin õhtust, olin terve ja tugev. 10. märtil hüüdis üks hääl mind nime järele. Ma ärkasin, tõusin woodis istukile ja nägin jälle aulist walgušt, mis mulle lähenes, kuni mind täiesti ümbritses. Selle keskel nägin imekena naisterahwa nägu, aupaistest ümbritsetud. Olad ja käewarred ulatasid walguše seest wälja, ta tõstis oma käed üles ja ma nägin ta paremas käes suurt walget lille. Siis ütles ta: „Dorothea, sa oled täiesti terve, Issand on sind ellu tagasi saatnud, et sind suure eesõigusliku tööriistana tarwitada, sa saad paljud haiged oma usus ja palwes terweks tegema.“ „Troosti kurbi, anna usku usmatuile; sa saad palju tagasitõukeid läbi elada, aga pea meeles, et sa kolmele korrale õnnistatud oled. Tema armust saab sulle küll ja Ta ei jäta sind iialgi maha.“ Selle peale tegi ingel lillega ristimärgi minu üle, lill puutus mu silmnägu, nii et selle aulist lõhna haista võisin. Siis pani ta mu pea padja peale tagasi ja ütles: „Maga nüüd

laps.“ Ma jäin kohe magama, aga kui ma hommikul üles ärkasin, oli tuba weel lilledõhnaga täidetud.

Doma hinge seisukorra üle terweksaamise eel teatatakse Dorothea:

„Ma ei ole iialgi Jumalalt terwest palunud, waid soovisin ainult, et alati Tema tahtmisest rahul ja õnnelik olla võiksin. Paljud inimesed imetelewad selle üle, et ma nii õnnelik wälja nägin. Ma wastasin, et ma õnnelik olen, aga inimesed ei mõistnud seda, et kannatamine Kristusel jumalik eesõigus on ja ülepea mingi kannatamine ei ole. Mõnikord imetelin selle üle, miks Jumal kõit nõnda laskis sündida, olin aga alati selle peale kindel, et kord wastuse sellele küsimusele saan ja ma uskusin, et mu kannatusel jumalik otstarwe on.

Ma arwasin, et seda ükskord paradüüsis teada saan, selle ilma peale ma enam ei mõelnudki. Ma ei wawanud end iialgi küsimuse kallal, kuidas see kord kõit lõpeb, waid usaldasin ikka oma Jumalat. Palju aega tarwitasin ma eestpalweks. Ma sain teateid kõide haigete kohta koguduses, mille peale ma igapäew mõtlesin oma eestpalwetes. Minu rist näis kergem olemat, kui end teiste haigetega wõrdlesin. Ma lugesin sageli oma piiblit ja tundsin alati oma Jumala lähedust, eriti õõsel, kui ma magada ei võinud, nii et ma iiales end üksinda ei tunnud olemat. Oma terweksaamise järele täitusin ma rääkimatu tänulikkuse ja rõõmuga; ma uskusin, et Jumal mulle suure ülesande täita usaldab ja minu imeliku terweksaamise läbi inimestele asju õpetada tahab, millest nad muudu aru saada ei wõi.“

Kuidas töötada üksikute hingede juures?

Rev. Edward Lasti praktilisi nõuandeid.

Londoni C. E. litdu ewangelistlikul komiteel oli wõimalus kuulda ühel reede õhtul Rev. Edward Last'i kõnet, kes mõne aasta eest maha jättis wäga wiljaka koguduse Cambridge street Baptisti kirikus Glasgow'is, et anduda ewangeliseerimisele laialtlemal ulatufel. Eriti oli tal südamel töö üksikute hingede juures. Koosolekut juhatas ewangeeliumi estimis Rev. F. W. Rumsby,

Rev. Last kõneles aine üle: „Kuidas töötada üksikute hingede juures?“ Ta alustas jutustufega, kuis Dr. Beecher'ile keegi ta surmawoodil öelnud: „Dr. Beecher, teie olite oma eluajal suur filantroop, karstugegelane, ühiskondlik reformaatore ja ewangelist, öelge mulle, millist tööwiti neist peate teie tähtsaimaks?“ Wana mees wastas: „Suurim töö on wõita ühe hinge Kristusel!“ Teine täiesti teistsuguse iseloomuga mees, John Rebli — tõsine jumala mees, tähtis kogudustöös, kirjutas ka, et ühe hinge päästmine on tähtsam, kui tuhandete maailmade uurimine taewalaotufes ja nende kaarte kokkuseadmine.

Parim wiis isiklikku tööd tegema õppida — on teda teha. „Meie ajal õpetatakse ujuma kooliruumis, mina õppisin jões, ja arwan, et see parem tee on.“ Kõik peame tunnistama, et praegu ühe pääst-

mata hinge meie kirikusse wõi palwelasse toomine wäga raske on ehk wast siis ainult, kui ärkamisajad Jumala waimust kingitud. Kuid inimestega tänawail kõnelda neile lähenedes ei ole sugugi raske. Ma olen rääkinud tuhandete noorte ja wanemate inimestega mitmes linnas, küllas ja maal, üksikutel Schotlandi saartel, Man saarel meie noorte sõduritega, Prantsusmaal pea igas küllas ja linnas Shotti maal ja paljudes linnades Inglismaal. Ja pea igal pool leidis inimesi, kes otse ootasid kedagi, kes nendega waimlistest asjadest kõneleks. Paljud, kes pealt näha ükskõiksed, ei olnud sugugi waenulised Jeesuse Kristusel wastu. Jkka ja ikka pöördi Rev. Last'i poole sõnadega: „Teie olete esimene inime, kes minuga isiklikult hingepäästmise üle kõneld.“ Rev. Last kõneles, kuidas tema seda tööd alanud suure kindlufega sel ajal, kui Dr. Chapman Mr. C. M. Alexander nende misjoni Glasgowsis juhatafid. Ühel pühapäewa õhtul kõneles tema ühe noormehega, üliõpilane, Wast Ends arsti poeg, ja ta pööris. Samal aastal kirjutas ta isiklikke kirju enam kui 200 noormehele. Ta sai neilt ka wastufed. Umbes 18 kuud pärast sõja algust rääkis ta noormehega, keda just Dardanellidest inwaliidina

koju toodi ja see ütles: Minu 10 kuud, mis Dardanellides on mööda saadetud, kinnitastid mulle, et see kõik tõsti on, millest teie mulle ükskord tänawal kõneleсите.“ Peame olema valmis igaühnega kõnelema, kuid ei tohi tülitam ja pealetungim olla. Pühitsetud teadmine, millal kõnelda on väga olulise tähtsusega. „Palu, kui sa lähed, ja mine, kui sa palud,“ oli teel tema juhtõnaks, palu juhatusi ja siis mine kui juhata tud. Olgu sul alati mida pakkuda, kas traktaat või ewangeeliumi osa. Ei ole tähtis, mis see oleks, kuid tähtis on alguses lähenemismõimalust leida. Mr. Last tarvitas pisikesti illustreeritud Johanne se ewangeeliume. Laialdase ja hulgalise töö juures mõiks midagi odavamalt olla. Üks

tema nõuannetest oli: Kui teid tähelepanelikult kuulataks, siis minge kohe asja tuuma juurde.

„Mina olen rääkinud tuhandetega ja juhuseid, kus järjult wastati või pahafelt tagasi lükkati, mõiksin praegugi sõrmedel üles lugeda. Kui teie juba mõistate, et teie kutse pöörmisele kuulda võetakse, olge nõudlik ja järjekindel kohe. Kunagi ärge delge: minge koju ja mõelge. Paljud mõtlewad aastaid. Mr. Last jutustas noorest tütarlapselt, kes kolme nädala jooksul wõitis 18 omaealist. Meie C. E. ühing Glasgows on alati õitsewal järjel olnud, sest et meie üksiku hinge päästmisele rajame. Meil on iga nädalas pöörmissi ja C. E. ühing on esimene koht neid wastu wõtta.“

Kristlik hooletus ja kristlik edasipüüd.

Kas see ei paneks imestama mõnda meie seast, kui öeldakse, et oleme hooletud — laisad kristlased? Meie wiist pööraksime küll põlgusega selle süüdistuse eneste pealt ära — „meie oleme kristlikud edasipüüdjad (C. E.-lased) ja töötame kristlikul tööpõllul.“ Aga õnnetuseks on need ka jägedasti kõige hooletumad, kes

peame meie paremaks kõrwale astuda ja töölõpetamise õiguse kellegi teisele edasi anda. Niisugune waarumine ja pealehakkamine annab küll wäliselt väga töötamise pildi, aga puudub täiesti töowili.

Hooletus on wastand edasipüüdmisele ja edule. Pühapäewakooli töös walib hooletu kõrgeb, kuid wiljata

Järva maakonna C. E. konverentsist osavõtjad.

pealt näha väga tegewad C. E. ühingutes. Kristlik hooletus ei ole mitte loobumine tööst ehk selle mitte mõistmine, sest wiimased teiwad kas tuumuse või uskmatusse tagajärjel, waid kristlik hooletus on kristliku töö tegemine pealiskaudselt ja hooletult — wastawalt meie isiklikulede sihtidele ja kaldumustele. Meie ei püsi kaua ühes kõrwalisemas teenistuses, oleme liig hooletud ettemõetud töö läbiwiimises.

Niipea, kui meie töö raskeks, tüütawaks muutub, ehk nõuab suuremat eneseohwerdamist ja enesetalgamist,

õpetuse wiisid. „See on ainult lastele ja küllap seegi kõlbab.“ Kalliskiwide wäljakaewamine nõuaks suurt waewa, seepärast korjataks maapinnalt klaasitükke ja antaks lapse kätte. Südametunnistus on petwalt rahuldatud — loodawad, et lapsed neid teemantidena wastu wõtawad. Edasipüüdjaja aga ütleb: „Küllap ei kõlba ja asub teemantide kaewamisele, filub ja poleerib weel enne, kui neid laste kätte annab. Lapsed teawad, et need teemandid on ja wõtawad need ka nendena rõdõmuga wastu.“

Niisugused pealiskaudsed tööviisid iseloomustavad meie tööd ka teistes tööharudes. Hooletu püüab õnnetu ja muresolijate waatamaskäimise eest end hoida, sest otsekohene inimese murede teadmine kohustab eht teda nende eest palwetama. Hooletu ütleb aga: „on liig palju juba, kellede eest palwetan. Palwe nimekiri nii pikk, et palwetamine muutub liig keeruliseks.“ Edasipüüdja wastab: „Palwe ei pea kunagi raske olema; palwe nimekirjad muudawad ainult palwe masinlikuks ja on täitsa üleaurused, sest palwe on hinge soow, wälja veldud ehk wälja ütlemata.“ Palwe ei sega ega katkesta millalgi ajalikku tööd, sellepärast edasipüüdja palwetab alati igas olutorras, igas kohas, sest „palwe on kristlase elu hingamine, kristlase loomulik õhkkond.“

Hooletut õdjutatakse ja kõigutatakse kaksipidi igast õpetuse tuulest (Geweš. 4:14). Edasipüüdja on aga walmis igal ajal tasanduse ja kartusega enese eest kostma lootuse pärast, mis tal on (1. Peetr. 3:15). Hooletu käib ikka korralikult koosolekutel, kuulab kõnesid, noomitusi ja tarwitab siis wiimaseid oma kaastaste juures. See on ju alati kergem teiste wigu otsida ja kohut mõista, oma wigade leidmine nõuaks raskemat enesekatsumist. Edasipüüdja wõtab jumalafõna wastu kui tarwiliku juhatus ja õpetuse ning lasab rõõmuga tema wäge eneses parandawalt mõjuda.

Hooletud on ikka ka hooletud oma ajaliku töö juures. Nii tuleb ette, et kristlikud töödandjad parema meelega palkawad neid, kes otsekohene kristlikus töös ei ole. Seltsamal põhjusel otsiwad kristlased tunnistust peremehe juures, kel ristiusuga mingit ühist ei ole. See on kahetsemiswäärt ja meie Issandale häbistaw.

Suur hulk ühingutööd, mis tehti nii, et ajalik töö selle all kannatas, et kata tegemata ajalikku tööd. See on asi, mida paljud C. E.-lased peaksid meeles pidama. Õfimeses kirglikkuse ja usinuse tuhinas asuwad need

töö juurde, mida läbi wiitagi neil ei ole aega ega wõimalust, ilma et seal juures igapäewase ajaliku töö kohustustega kokku ei põrkaks. Niisugune töötamine ei ole tõfime edasipüüdmine ja wiib meid warsti hooletusse nii kristlikus kui ka ajalikus töös.

Peaaegu kõik ajalik laimus ja hooletus tuleb halwast terwisest, haigustest, puudulikust toitmisest. Tarwiliste harjutuste puudus, rifutud õhus elamine ja töötamine, on asjad, mis tihti laiskuse põhjused. Laiskus ja hooletus kristlaste elus on samuti tekkinud waimuliseft haiguseft. Hooletu kristlane on dieti haige ja tarwitab kaastundmust ning hoost. Arstamise wiis — parem toitmine, rohkem harjutusi, puhdam õht.

Toitu saame meie küllalt, aga tuleb ta paremini ära seedita. Just sarnaselt, nagu wärsked õht ja harjutused aitawad meie ihuliku toidu eest paremini toitwat osa wälja wõtta, samuti kristlik õhkkond ja waimulised harjutused annawad meile wõimaluse täiesti ära tarwitada hingetoitu.

Kõigepealt katsume püüda Püha Waimu abil enam tõssemalt ja järjekindlamalt palwes olla. Meie peame oma Issandaga nii lähedasse ühendusse astuma, et wõime Teda tunda igal filmapilgul, et iga meie hinge tõmbamine oleks tänu ehk palwe. Siis tuleb ka suurem armastus sõna wastu. Meie terve tahtmine juhitakse siis selle peale, et Püha Waim wõiks „oma“ tõsisele kohale asuda meie südames.

Seda mõõda, kui meie hingeelu elawamaks muutub, armsaneb ka Issanda töö meile wastawalt. Meie anname oma tahtmise täiesti Tema teenistusse. Töö, mille juurde Tema meid siis wiib, tehakse tõsise südame jõuga ja omakasupüüdmata usinusega. Ainult nii wõib hooletus muutuda tõsiseft kristlikuks edasipüüdmiiseft ja meie C. E.-laste töö õnnistatakse ja on wiljarikas.

Marie W.-soni järele inglisekeelest.

Õhtu.

Järel argipäewa saabus õhtu. Lignes vaikus pärast päewaaskeldust ja kära, oma unistavasse rüppe kõike meelitades. Nii imelikult kõik vaikseks jäi. Kuuldusid vaid karjaste häälde, millesse segunesid kellade helid. Aetakse karja koju . . .

Päike läkitas wiimaseid tervitusi mulle, kui istusin aias, milles kõik unele valmistus. Suudles veel mu lilli, veretas armastatud kuningakrooni ja moonide punaseid õisi. Mõni kiir püsis veel kauem kumades kusagil tornil ehk puu ladvas, siis seegi minema puged — kustused jäljedki. Mu aega saabus imelik püha-päevane rahu.

Istusin ja mõtlesin. See on ka vast nii mu elu õhtul. Kord saabub ta. Saabub siis, kui lõpeb elunädal ja sellega kõik nädalased argipäewa askeldused ja toimed. Siis tuleb ta tasa ja vaikselt vast. Siis waikivad wiimasedki tormid, mis sageli rinnus lainetama pannud, millest eluteid käies pidin läbi murdma edasi rühkimist. Ehk nad küll seest ja väljast, siit ja sealt nii wägewalt mitugi korda on mühisenud, ometi nad waikivad. Hanguvad ka wiimased pisarad palgeil ja mu loodehelk, mulle wiimseks „nägemiseni“ õeldes. Nii lõpeb kõik töö, wõtan käe adralt, higi otsaesisel püh-

kides — vaatlen veel kündi, vagusid, mis aetud; vaatan tõusvat orast külvist, mida kord külvanud; silman valmivaid viljavälju, mis maha jäävad, kuhu ruttavad teised töölised paremad minust. Tulin siis veel kord oma väikesse aeda, istun pingile. Siin õitsevad mu roosid ja murtud südamed vahelduvad kuningakroonidega. Waatlen neid vaikselt mõttes ja näen, kuidas nad kui nutaksid mu lahkumise üle — sest olen neid ikka armastanud. Viimaseks avasid nad südame päikesele, nüüd sullevad oma õied ööle, kui lähenevad varjud ööde ilmast . . .

Murran viimase roosi mu kibuvitsapöösast ja verise kuningakrooni klumbilt — siis sammun ukse poole.

Väsinuna lähenen sellele, astun majja üle läve ja siis suletakse uks. Siis heidan tolmunud rõivad ümbert, kulunud kingad jalast ja heidan valmistatud voodile lumivalgete linade alla. Sulen silmad ja uinun. Ja tulebki öö mu ümber, suur, pikem ööde ahelas, mis kaob siiski uue pühapäeva algel ühel aulisel hommikul.

Siis äratab mind Issanda hääl . . .

P. Sink.

Suvised maakondade konverentsid.

Nagu möödunud aastal, nii peeti ka tänawu maakondade suwekonverentsi noorte usuelu fõvendamiseks. Suvine aeg on ikka õjutanud usuelule raskemaks ajaks nii maal kui linnas: raske ja kiire töö maal, koosolekute harvenemine kuumuse tõttu linnas on annud selleks põhjust. Et sellesse ajajärku elustust tuua, ongi korraldatud sarnased kokkutulemised. Jumal on neis ligi olnud ja õnnistanud. Mitmed wäsinud teekäijad on saanud uut jõudu edasiruttamiseks kõrweteel. Ja ewangeliumi on ühtlasi neil päewil kuulutatud päästmatuile.

Raks maakonda on järjekindlast hakanud pidama neid konverentsi: Järwa- ja Wirumaa.

Järwamaa noorte III suwekonverents peeti Paides 23.—24. juulil s. a. Üle Järwa oli noori rutanud kokku waiksesse Paide linna, et elada läbi uusi jahutusaegu. Rõnelejaiks olid saabunud wennad: Freimann, Pihtlakas ja P. Sink Tallinnast, J. Sarow — Noarootsist, A. Sildos — Narwast j. t. Konverents algas laupäewa õhtul äratuskoosolekuga wäikelaste-koolimajas. Pühapäewa hommikul on esiteks palwetund ja sellele järgnewad teemilised kõned üldmõtte üle: „Jumala rahwas igawiku teel,“ Jes. 52:1—2 järele, mida käsitawad kolm wenda: w. Freiman — „Rammuga ehitamine,“ w. Sarow — „Ilusate riietega ehtimine“ ja P. Sink — „Puista tolm maha!“ Jumala rahwas wajab jõudu wõiduelu elamiseks ja seda on Jumal walmis andma, oleme pulmawõõraiks kutsutud, seepärast peame olema ehitatud ilusate riietega ja tolm maha puistama. Jumal nõuab piinlikku puhtust, sest et ta on püha Jumal. Mitmedki wõisid üles leida nõrku kohti usuelus, mis tarwitawad parandust.

Pärast lõunawaheaga, mil paidelased oma wõõrastewastuwõtlikkust jälle üles näitasid, oli korraldatud kella 4—6 termituskoosolek. Termitusi oli wäga paljudest kohtadest, mitmed rõõmustawad teated Jumala õnnistustist.

Õhtul kell 6 leiab aset Dr. Clarki mälestuskoosolek, milleks sellekohased kawad on trükitud. Siingi oli Issand ligi.

Raua weel oldi koos, kuni rongid kandsid laiali sõpru oma wõitluswälsjadele. Järgmisel õhtul on weel koosolek, kus käsitati „usku, lootust ja armastust.“

Narwas, 6.—7. aug. Ugarad Narwa sõbrad, kes ei kohku palju konverentsi korraldamistega kaafaskäiwate raskuste ees, olid ka sel suwel selle koorma wõtnud enda kanda, et selle läbi ka ise suuremaid õnnistusi maitsta.

Enamjagu Wirumaa C. E. ühinguisst olid saadikud sõitnud, samati sõpru wälsaspoolt ühinguid. Laupäewa õhtul peeti Clarki õhtu linna palwelas rohkel rahwa osawõttel. Pühapäewa hommikul pärast palwet on terwituste äraandmine. Termitusi 17 kohast. On liigutaw kuulda teateid rõõmsaid, kui ka kurbi wõitluswälsjadelt. Tõõtegitate puudus on suur — nii on üldine kaewe. Issand läkita neid wälja! Kui tarwilik oleks, et noored wennad pühendaksid endid Issanda wiinamäetõõle, et wähegi rahuldada seda kiskendamata tarwet.

Teemilised kõned sama juhtmõtte üle kui Paideski. Usume, et Issanda Waim oma töõd sai teha sõna kaudu paljude oma laste südameis.

Kell 5 p. l. on suures Aleksandri kirikus ewangelisatsioon. Rõnelewad wennad Pitkjaan, Cero ja Sink. Laulab Narwa koor ilusaid laule, mis suurepäraselt kõlawad awaras kirikus, kus C. E-lased mitmeid koosolekuid on pidanud.

Ja õhtul! — omawaheline kooswõõbimine „Petanias“ — sellel ei taha lõppu tulla. Siin jutustatakse saadud muljeist ja Jumala õnnistustest ja ütlemad lahkujad omi wiimaseid soowe. Jumal õnnistagu iga wõitlajat ta wõitluses ja töõs!

Näitusel.

P. Sink.

On sügisnäitus. Näitussalongi on üles seatud mitmekesiseimaid töid — esinevad mitmed kunstnikud.

Hämaras nurgas vastu õhtupoolset akent on asetatud „Valudemees Kolgatal“.

Päeva jooksul on sammunud läbi salongi mitmesugust publikut. On tehtud arvustusi, kostnud naeru ja libisenud mõnedele ülistuslauseid.

Väljapanekuis on domineeriv modernsem vool. Nature morte'id vahelduvad naisaktidega, tänava kujutused restoraanifiguuridega. Eluväsinuid ehk jälle banaalseid ärritavais pooses tüüpe taotleb silm lõuendil, ajavaimu kehastus, kunstipüüe.

Sisse astub salk-kond õppureid vormimütsides, õpetaja saatel. Uudishimulikud silmad libisevad pildilt pildile peatudes meelsamini teostel, mis kujutavad elumadalusi. Sisemütsis hõõgub midagi. Ja seletab õpetaja: „Milline värviküllus, ekspressioon ja hing!“

Jõutakse Kolgata pildi ette . . . „Näh, Jeesuke on ära eksinud siia. See kuulub kesk-aeaga,“ vilksatab iseteadvate vormimütsi - kandjate suist.

Läksid.

Sisse astub kirju seltskond: arst, puusepp, kunstnik, loodusteadlane ja pedagoog. Ukse juures asuvalt piletimüüjannalt ostetakse piletid ja nimekiri: ning asutakse siis näituse vaatlusele.

Nemadki jõudsid tolle iseäraliku pildi ette.

Arst vaatab ja ütleb: „Üldiselt pole viga, kuid mõned lihased pole hästi välja töötatud ja ka sureva inimese ilme reaalsuse juures võib kahelda . . .“

Kunstnik: „Meeleolu on tabatud, ehkki kompositsioonis kannatab.“

„Mina oleksin küll parema risti teinud“ — lisas puusepp.

Loodusteadlane, kui oli vaadelnud, tähendas: „See on võimatu, et sarnane võib olla taevas päeval. Ja millest see salapärane valgus? See on vaid haiglane mõttekujutus, mis milleski tööle ei vasta.“

Kasvatusteadlane: „Ja nüüdse kasvatusteaduse põhimõtete järele talitades peaks teda näitusest välja heidetama. Ei saa aru, kuidas zhürii teda on vastu võtnud! Sarnane hirmus pilt! — Kujutada inimest ristilööduna ja öelda, et see on „Jumala Poeg“! — Kuidas mõjub see meie noorsoole halvavalt! Mis Jumal see on, mis ristil peab surema? Miline kesk-aeagus!“

Tundmatuna istus saalis, kuhu pilt oli asetatud, kunstnik ise ja kuulas seda teravat arvustust pealt, mis oli tema aadressil saadetud. Kas tõesti nii valesti olid nad teda mõistnud. Ta ohkas vaid. Seda, mida ta sellesse oli tahtnud panna, seda nad just ei märganud.

Läksid näituselt välja arst, kunstnik, puusepp, loodusteadlane ja pedagoog. Hetkeks jäi salong üsna tühjaks. Sügisõhtu päike kallas verevaid laike piltidele.

Avanes jälle uks. Näitusele tuli mees melanhoalse väljanägemisega, lunastas pileti ja kadus suure pavil-

joni piltide tihnikusse. Hetkel, kui sügispäike surev suudles Valumehe haavu ja särava oreooli ta pea ümber löi, jõudis võoras sinna. Sammugi edasiastumata, nagu kinni naelatud, jääb ta vaatlema pilti. Nii vaatleb ta kaua meest, kes ristil ripub — kurbtõsiselt. Ja siis ilmub pisar kui arglik pagulane silmist ja vee-reb üle põse. Mis see oli? Tuletas ehk too surija vaatlus talle mõnda surmajuhust meelde, mis sügavad jäljed jätnud ta hinge?

Ei. Tühjas ruumis kuuldi vaid vaikse südame sügavamast põhjast tõusvat ohet: „Jumal, ole mulle vaesele patusele armuline!“

Valude kuningas.

Ta oli näinud kannatajat Lunastajat — Jumala poega ristil rippuvana, valudes nõrkevana. Milleks suri ta? Kõigi maailma patuste, ka tema eest. Imeline salapärase valgus, okaskroon kannataja peas ja too surmaheitlusi läbielanud püha nägu — kõik rääkis talle igavest Jumala armastusest, mis oma kallima ohvriks tõi. Ja tema! Ta oli vaid Teda oma patuse eluga risti lõõnud. Sügavale, sügavale oli ta pattudesse langenud.

Ei! Enam ei taha ta Teda põlata — Temale peab sellest tunnist ta ainuke elu olema!

Hämarus. Kostosid sammud. Tuli piletimüüjanna.

„Aeg on möödas. Uksed suletakse.“

Kuid miks olid ta silmad pisarais? Mida see mees pidi nutma? — aruteli naine endamisi lahkuvale mehele järele vaadates.

Uksed suleti. Hämarus tihenes, kui õhtupäike oma viimased kiired ära korjas. Aknast hiilis sisse sügisõhtu melanhoolsus, et jääda öömajale salongi, kus pildid tummade mõistatustena seinal rippusid. Kaua aga hõõgus salapäraselt Valumehel pea ümber olev oreool hämaruses.

Saavo.

K. Sinik.

„Tere õhtut.“

Kergelt sammudes vaatan üles. Muidugi on see jälle Saavo, kes äratas mind unistustist.

„Kuidas te teadsite mind siit otsida?“ küsin veidi pahasena, sest kuski ei saa ka olla üksi.

„Kui te kodus pole, olete ju teadagi rannal,“ seletab Saavo iseteadvat. „Tahate aga üksi olla, lähen ma ära jälle,“ lisab ta haavat ilmel.

„Ega te ju kaugele lähe, mõne minuti pärast tulete tagasi jälle. Parem võtke kohe istet. Minu „laevas“ on veel ruumi.“

Kergelt hüppab Saavo paati, milles ma luges istunud.

„Ja nüüd näidake, mida loete!“ nõuab ta uudishimuliselt, „vist mõni Tuglase uuim teos.“

Ulatan tolle raamatu.

„Hm, autori sellist ma ei tunne“ — ütleb ta raamatut lehitsedes. „On ühe noore, väga andeka, ent suuremale hulgale alles tundmata autori töö.“

„Ehk lubate ka mulle lugeda seda?“

„Häämeelega.“

„Nii,“ ütleb Saavo, „ega ma ju üsna muidu tulnudki teid otsima, mul ikka asja kah. Homseks kavatsesime lõbusõidu lähedale saarele. Kolme ehk nelja paadiga, muusikaga. Saarel saab olema ilutulestik, tants j. m. Mind saadeti käskjalana teie juurde, olete meist ju tänavu veidi eemale hakand hoidma. Kordagi pole end seltskonnas näidand. Murrame pääd, millest küll tingit teie üksinduse armastus. Mööund aastal olite kõikidest lõbusam, nüüd nii vaikne ja mõttes. Ehk selgitate, millest see?“

„Too on tingit asjaolust, et mu huvid on muutund nüüd. Olen aland oma teed käima vastupidises suunas, endine seltskond, endised huvid, ei sobi mulle enam, jah, patt on paljugi nüüd mu arvates.“

Imestus ja hirmgi peegelduvad Saavo hales silmis.

„Milliseid asju te räägite? Patt? Ega te ometi mõni — baptist ole?“

Naeratan.

„Baptist küll mitte, ent ometi on mul nendega rohkem ühist kui endise seltskonnaga, sest ka mina

olen usklik nüüd.“ Arusaamatuses vahib Saavo otsa mulle, nagu oleks ta ees mõni ime.

„Tõepoolest, ükski teade poleks võind rohkem üllatada mind,“ ütleb viimaks, „olen otse hämamastund, kuuldes seda. Olite ju alati nii arusaamata, kord lõbus, säälsamas melanhoolne ja kurb. Ent sellist asja poleks teist kunagi uskund.“

„Miks imestate tolle üle nii väga? Et ma ennemalt õnnelik ei olnud, toopärast olingi nii muutlik. Elasin vaid mõtetult päevast-päeva, mingit sihti, otstarvet polnud mu elul. Nüüd vaid tean, et iga viiv mind eesmärgile lähemale viib. Ennem olin veendund, et surm on lõppakord inimelus, nüüd tean, alles surmast läbi algab tõsine elu.“ Süngel pilgul vahib Saavo vette. Ta on nagu pilvist kukkund. „Siis ei tule te ju lõbusõidule kaasa?“ küsib nukrana.

„Ei, pühapäeval on mul parematki teha.“

„Või nii.“

Saavo nukker nägu on nii kummaline, et vägise naeratus esile tükib.

„Teil pole kurvastuseks vähematki põhjust,“ püüan troostida, „nüüd, kus ma saavutasin õnne ja rahu, olen rõõmsam palju kui enne.“

Mäletate, teiegi kurtsite alati igavuse üle seltskonnas. Kaebasite, et inimesed kõik nii väiklased, igäuhe huvid keerlevad vaid ta enda isiku ümber. Et minagi mõistes seda kõike, otsisin, kuni leidsin midagi paremat, miks see teid nii väga imestama paneb? Te pole ju ka rahul oma eluga — nagu ta teil praegu?“

Veelgi nukramaks on muutund Saavo nägu.

„Miks mina eluga rahul pole, sel on omad erilised põhjused. Ent ei maksa puudutada asju, millede meeldetuletus valus. Teile on see ju ka ükskõik, kas ma õnnelik või õnnetu olen.“

„Too etteheide on õigustet, sest olin paha teie vastu. Nüüd palun andeks, siiski pean ütlema, et eksite, arvates õnneks omi unistusi. Oige õnn on üksi Jumala rahu. Tollele rahule on kõik muu siis kui dekoratsiooniks, mööduv ja kõrvalise tähtsusega.“

Saavo ei tõsta pilku. Süngelt vahib ta vette,

ent vaikib nüüd. Õhtu levib üle mere. Täevas ja pilved hõõguvad punaseina. Tuul on päris vaikseks jäänd, merigi nagu valmistuks unele. „Sõuame merele,“ ütlen Saavole. „Meri on nii ilus praegu, ehk muutub teiegi tuju hääks.“

Varsti väljub paat rütmilisil aerutõmbeil sadamast, ent sõudeski ei kao melanhoolsuse vari Saavo näolt.

Jutt ei sobi enam, nagu midagi vaenulikku lahutab meid.

Meelde tuleb Matt. 10: 34—36: „Sest mina olen tulnud inimesele riidu saatma . . .“

Tollest õhtust kui oleks Saavo pagend minust.

Ennem käis mul kui vari kannul, kuhu ma ka ei läind, nüüd ei näidand end vahest mitmel päeval. Kokku puutus lõppes me jutt alati paari üldise lausega.

Oligi ka parem nii. Mis olekski mul veel öelda talle? Ka olid me huvid ju erinevad nüüd. Enam ei veedelnud mind too seltskond, kus olin liikund enne. Üks ja teine sääl oli pilkavalt arvamisi avaldand mu nüüdse elu suhtes. Kohates vaadati mind uudishimuliselt nagu mõnd imelooma. Harjusin tollega, naer ja pilked tegid mulle rõõmu — nii peab see olemagi.

Pää möödus suvepuhkeaeag, asusin jälle linna. Saavo ununes meelest, ent ühel õhtul koosolekule minnes kohtasin teda.

Palus luba veidi saata mind.

Ta sõitvat lähemal ajal väljamaale, korraldavat siin veel mõnd asja. Soovisin õnne sel puhul. Tal nähtavasti kipitas midagi südamel, ent ma võisin ju ka eksida, arvates nii.

„Lähetega koosolekule,“ küsis ta tähendades piiblikele mu kaenlas.

„Jah,“ ja võttes julgust lisasin: „Võiksite ka kord kaasa tulla. Täna ongi tund eriti noortele.“

Arvasin, et vabandab end aja puudusega, ent minu üllatuseks, oli ta nõus.

„Ei tea, millal jälle kohtan teid. Igatahes, nii pea see ju ei ole. Ja, kes teab, ehk võidate minugi usule,“ lisas pool irooniliselt.

Siis päris nähtava huviga üht, teist mu elust, koosolekuist, ühingu tööst, j. n. e.

Nii juteldes jõudsimegi koosolekule, mis oli alanud juba.

Saavo asetab enese ukse lähedale istuma, vist oligi ta esimest korda sellisel koosolekul.

Vaheldusid laulud, muusika ettekanded, deklamatsioon.

Siis kõneles keegi noor vend võttes teemiks Joh. ev. pt. 14: 27. „Rahu annan mina teile, oma rahu jätan ma teile, mina ei anna mitte nii kui maailm annab . . .“ — —

Ühes Lermontovi ilusas luules räägitakse inglist, kes kandes noort inimhinge maailma laulis talle imelisi, taevalisi laule. Kaua rändas too hing rahutuna ilmas, kustumata igatsus taevaste helide järele hinges.

Tühistena, igavatena näisid talle maised laulud,

tema igatses noid taevaseid laule, ent unustand oli ta nood.

Selliste rahutute ränduritena matkame meiegi elust läbi, teadvusetult otsides õnne, rahu igas eluavalduses, — ent ei leia. Mõnel vaevalt, teistel selgemalt helisevad hinges unustet taevased laulud, ei saabu rahu enne, kui loodud kontakt allikaga, kust on saand alguse nood imelised helid, kuni kõlab hinge too vaikne hüüd: „Oma rahu annan ma teile“ . . . Tähele pannes kuulas Saavo. Noore tunnistaja südamlükud, vaikesed sõnad võlusid teda tahtmatult.

Kui koosoleku lõppedes seltsis väljusime, oli ta mõttes ja vait.

Ei tahtnud segada teda ta mõtiskelus, toopärast vaikisin minagi.

„Ei oleks uskund, et selliselt võib käsitada inimhinge rahutuid otsinguid,“ ütles Saavo viimaks. „Ilus on see kõik, ja võib-olla, ka õige. Olen tollest õhtust, kus esmakordselt rääkisite minuga, ikka jälle mõelnud lausele, mida ütlesite: õige õnn on ainult Jumala rahus. Tookord näis see mulle lapsiku unistuseks, ent veendusin, et ilmast ei ole tõesti leida õnne. Siiski on see ju võimata, et leiaksin minagi rahu — Jumalas. Ei, seda ma kuidagi ei oska kujutella. Sest ma ei saa uskuda, et on olemas Jumal, kes nii lähedale astub inimhingele, kel on rahu ja armu mõtted vaese, hukkuva inimsooga — minuga kõigepealt.“

„Paluge, Jumal annab usku teile: ütlesin soo-

Mu põhjatumast hädast.

Mu põhjatumast hädast, Issand, hõikan

Su poole. Vaata: vilets, väeti ma.

Mu põhjatumast hädast, Jeesus, hõikan . . .

Mind rõhuvad mu suured patud. Sa,

Oh Lunastaja, seda näed ja kuuled.

Neist päästa, lunasta ja vabasta!

Must üle käinud ilma külmad tuuled,

Mis riisund hinge ilu, puhtuse.

On valet, kurja rääkinud mu huuled.

Mu usku kõigutavad kahtluse

Või pessimismi mõtted; nende lained

On õonestanud usu kindluse.

Kuid usun, loodan kõik need patupained

Kui lained kaovad: Neist vabaks saan.

Mu meeli täitvad praegu taeva ained.

Oh kuule mind, kui Sind ma appi hõikan.

20. IV. 1927.

N. Tann.

jalt: Jumal kuuleb palveid, kuigi nad kahtlevast hingest tõuseksid. Olen läbi eland seda ja tean.“

„Püüan jälgida te nõuannet, ent arusaamatu mulle kõik too. Siiski tänan teid, et kutsusite mu kaasa. Meeleldi tahan mõelda tolele õhtule, kõik oli ju nii ilus.“

„Raske on elada skeptikuna,“ jätkas Saavo viivu pärast, „mõistan küll, et olete õnnelikum minust, mis võin parata, kui elu hävitand lapse-lise usu Jumalasse. Olen loond endale ise jumalaid, ent nood varisevad kokku. Jääb järele nutta noil rusudel ja altareid ehitada jälle uutele. Teile ma sooviksin, et käiksite edasi enda kord valit rada, ehk viib too lõppeks ikka kuhugi, kuna mina hoopis teises suunas lähen teadmata, mil-liselt lõpeb kord mu tee.“

Vaene Saavo.

Kunagi pole mul olnud tast nii kahju kui praegu. Tahtsin olla õige hää ta vastu, tahtsin kuidagi rõõmustada teda, ent ei teadnud kuidas?

Äkki tuleb mulle midagi meelde.

Ruttu otsustades ulatan talle oma väikese nahk-köites piibli. „Võtke see mälestuseks kaasa. Ja lubage, et igapäev loete sealte midagi.“

Rõõmuhelk levib üle Saavo näo.

„Oo, tänan,“ sõnab liigutatult.

„Nägemiseni.“

„Elage hästi.“

Imeline kerge tunne on mul.

Vaatan talle järele, kuidas ta elastilisel käigul läheb, kaenlas piibel, mille ma kinkind.

III Rajariikide C. E. noorte konverents Danzigis.

29. juunist — 3. juulini s. a.

P. Sink.

Kiirustuvad päevad. Alles oldi koos Tallinnas teisel rajariikide C. E. konverentsil. Märkamatu on aasta möö-dunud. Saabusid ühes sellega ka konverentsipäevad, mida ei saanud veeta enam end. hansalinnas, nüüdses pealin-nas Tallinnas, vaid vabalinnas Danzigis. Sellega on sele-tatav, et meilt Eestist osavõtjaid seekord on ainult 6. Võr-reldes teiste naaberriikidega, (väljaarvatud Poola, kust üle 400 osavõtja oli sõitnud) olime siiski veel kõige arvuriik-kamalt esindatud. Oleksid ehk küll mitmedki veel kaasa sõitnud, kuid see n. n. „rahaküsimus“, mis välismaa sõidu puhul mõtlema paneb, sundis koju jääma. Neile, kui ka kõigile teistele C. E. sõpradele ja „Noorte Elu“ lugejaile tahaksin siin, niihästi kui see võimalik, parimaid kaasa toodud muljeid edasi anda. „Oma silm on kuningas!“ ütleb vanasõna, ja see maksab küll ka siin. Lühike üle-vaade ei suuda pooltki isiklikku nägemist ja elamusi asendada.

Meie Eesti „saatkonda“ konverentsil kuulusid: õed Renaate Veerus ja Cäcilie Veske ning vennad Joh. Laar, õp. Tannebaum, B. Koljo, ja nende ridade kirjutaja. Väike grupp, mis siiski veel jagunes väljasõidu puhul mitmesse ossa. Laar ja Veerus sõitsid läbi Poolamaa, kuna suurem osa meist otsemat teed läbi Läti-Leedu ja Saksa tarvitvas, mille üle hiljem kahetseda saime, sest et see palju kal-lim tuli kui läbi Poola, — kuigi on lühem tee.

Olles v. Rabele Riiga ette teatanud, et kavatseme pea-tuda seal mõned päevad läbisõidul ja koosolekuid pidada, sõitsime vend Koljoga juba varem välja, nimelt laup. õhtul 25. juunil. Pühapäeva hommikul juba Riias, kus v. Rabe meid jaamas ootaski. Samal päeval on kolm koos-olekut Sinises Ristis. Oli armas ja kosutav naaberriigi usklikkude keskel viibida. Kõige viimane oli õhtul piibli-tund C. E.-lastele ja sõpradele, kus pidime ühtlasi Eesti noorte tööst rääkima. Omaks rõõmuks leidsime koosole-kuilt mitmeid eestlasi.

Järgmisel hommikul jõuab ka õde Veske kohale. Vend Rabe ettepanekul sõidame seltsis rongiga Riia mereranda kuulsasse Dubliini supelkohta, kus v. Rabel on suvila. Veedame seal ilusa päeva. Õhtul tagasisõit Riiga. Teisi-päeva hommikul on viimasedki tulijad, nimelt v. Tanne-baum ja Soome esindajad v. Paavo Attila ning Lehti ka saabunud, kes omakorda sõidu Dublini teevad.

Ärasõit Riist on õhtul. Rabe ja mitmed usklikud tulevad jaama saatma. On palju sõitjaid, kuid meie hea Isa hoolle saame omale istepaigad vagunisse, milles üm-ber istumata läbi Läti, Leedu ja Ida-Preisimaa Marienbur-gini sõidame. Kaasa sõidab konverentsile Riist õde Mar-gareta ja Miitavis tuleb ka rongile v. Freiman, kes meile teatab, et nad meid Koljoga Miitavi oodanud ja isegi rah-

vas kõik juba koos olnud. Kahju! Ehk saame teine kord külastada — jääb ainuke lootus.

Tülikas sõit oli see: üks tolli läbivaatus järgneb tei-sele ja passidega sama lugu — sõidame ju mitmest piir-rist üle. Sõit läheb läbi Königsbergi, kus kuulul filosoof Kant elas ja mille all ilmasõja alul ägedaid lahinguid löödi.

Viimaks kesknädalal pärast lõunat oleme oma sõidu eesmärgil —

vabalinnas Danzigis.

Kõige esimeseks, mis meid jaamast välja tulles ülla-tab, on suur auvärav lehvivate lippude ja peakirjaga: „Teretulemast Danzigi III Rajariikide C. E. konverentsile!“ ja salm: „Mõttele oma Looja peale omas noores eas!“ Sel-lest auväravast tuleb sissesõitnuil läbi sammuda. Sar-nast me ei mõistnud oodatagi. Ühtlasi oli see reklaam konverentsile. Jään mõtlema seda päeva, mil kord tae-vane konverents ülal uues Jeruusalemmas algab, kui lunastatud igast ilmakaarest tulevad läbi pärlivärvate Siioni linna sisse minnes. Kajavad taevaste kooride lau-lud, mis on kui vetehulga kohin. Ingrid tervitavad sisse-tulijaid. Milline au ja õndsus! Sinna on meiegi eesmärk jõuda, ettevalmistus sellele suurele päevale on ka seegi konverents Danzigis. Kas sammuvad aga kõik, kes siit auväravaist on läbi läinud, ka läbi pärlivärvate, kerkib küsimus hinges.

Meid viiakse jaama lähedal Paradiesgasses asuvasse osaduse majja, kus asub konverentsi büroo. Väsimus annab end tunda. Pakutakse kohvi. Selle joonud võtame büroost oma kaardid, eeskavad, laevasõidu pileti j. n. e. Igaüks on määratud kuhugi korterisse. Minu asupaik juh-tus olema Langfuhris kellegi väga kardetava ametniku „Gerichtsvollzicheri“ ehk umbes meie kohtupriistavi taolise mehe majas. Asume vend Laariga seltsis selle eht sakslust kehastava majaisanda juurde.

Õhtul on avamiskoosolek laevaehitustehaste söögi-maja suures saalis. Siin on konverentsi koosolekute pea-paik nende päevade kestel. Astume avarasse valgustatud saali. Näitelaval asetub suur laulukoor, selle taga pasuna-koor, ees kõnelejad vennad. Ülal kõnepuldi kohal ripub lilledest pununud ja elektrituledes särama pandud suur C. E. ja peakiri: „Mina tahan sind õnnistada ja sa pead üks õnnistus olema!“ Kogu lava on loorberite ja muude lilledega kaunistatud. Rahvast on rohkesti koos, 1½ tu-hande ümber.

Koosolekut juhatab pastor Lassahn, Poola liidu ja rajariikide komitee juhataja, südamlük tõsine palveinimene. Üldlaulu puhul mängib pasunakoos kaasa, mis märksa tõstab selle mõju. Järgnevad tervitused. Kohe on mär-gata, et siin kirik vaenujalal ei seisa C. E. liikumisega,

nagu meil paljudes paikades. Konsistooriumi poolt tervitab kindral superidentend Dr. Kalweit, Danzigi noorsooameti poolt Dir. Dumkov. Viimaks tulevad tervitused rajariikide liitudel. Annan ära Eesti noorte tervitused, mis Haapsalu konverentsil on kaasa antud. Lõppsõna antakse Saksa liidu juhatajale pastor Schürmannile. Olin teda juba möödunud aastal Saksa liidu peakorteris Woltersdorfs ja Londoni reisul tundma õppinud. Energiline, iseseisev, veidi Vilhelmi meeldetuletav mees, osav organisaator ja hea kõneleja. Iga päev on temal konverentsil mingi teemikõne, peale selle õhtused evangelisatsioonikoosolekud. Tervituste vahele laulab laulukoor v. Hassi juhatusel ehk esineb Attila, kes juba eelmistel C. E. konverentsidel oma ilusate lauludega on tuttavaks saanud.

Järgneval 3 päeval on kõnede üldteemiks: Noorsoo jõuallikad. Seda käsitatakse võimalikult mitmekülgsest ja pakubki nimetatud teem rikkalikku materjali. Meie noorsugu vajab jõudu, et ümbritsevas vaimulikus öös,

duvad kõned on laupäeval enne lõunat. Kõnelevad seekord P. Sink Eestist palvest ja õp. Schürmann osadusest.

Võimatu on kõikide nende kõnede mõtteid siin esitada üksikasjalisemalt, milleks ruumigi ei jätkuks. Igaüks püüdis oma parimat pakkuda, nagu niisuguseil suurte konverentsidel ikka. Mitmed töed ilmusid kuuljaile, uut valgust laskis Issand paista mitmege usuellu. Andku vaid Issand armu neid tegelikus elus teostada! Igapäev töid Danzigi ajalehed kirjeldusi konverentsist.

Õhtuti on äratuskoosolekud, kus evangeliseerib past. Schürmann. Ka neis kõneleb teemidel, mis puudutavad noorsugu, näit.: „Vaba noorsugu,“ „Rõõmus noorsugu“ jne. Rahva osavõtt on rohke, kõnesid jälgitakse huviga. Kaasa aitavad laulukoor ja vahepeal soolod.

Hommiku-, lõuna- ja õhtusöögid on korraldatud samas ruumis ülal rõdudel. Osa võis neist võtta üle 400 inimese — väljast sissesõitnud. Neljapäeva õhtul on ju-

Poola C. E. liidu juhatus.

kus elu igapäev aina rohkem alla mäge viib, välja pidada ja võita. Hommikuti kell 1/29 algab palvetund, mida järgmööda keegi pastoreist või jutlustajaist juhatab. Rõõmustav on see palvevaim, mis neis valitseb. Ilma suuremate pausideta järgnevad palved üksteisele avaras saalis; vaevalt on saanud üks palve lõpetada, kui teine juba algab. Need tunnid olid konverentsi õnnistuste allikaiks.

Kell 10 algavad harilikult teemilised kõned. Kõnelevad vennad eri maist. Esimesel päeval hommiku poole pastor Otto Poolast ja Schürmann: Kristlik elu jõuallikana. Pärast lõunat jutlustaja Lunnus Leedust ja Freimann Lätist: „Jõud Kristuse ristis.“ Järgmisel hommikul Paavo Attila Soomest ja v. Koljo Eestist näitavad, kuidas Kristuses imegi peitub, mis meid vabastab patu ja käsu orjusest ning ülestõusmis- ja võiduelli viib. Õp. Tannebaum ja Schürmann räägivad sama päeva p. lõunat jumalasõnavaest. Mõlemad kõned olid tähtsada näidates, kuidas jumalasõna kõrvalejätmine ehk hooletu lugemine õnnistustist ilma jätab. See sõna on vaim ja elu, ütleb Kristus. Viimased seda üldteemi puu-

malariigi töötajajale s. o. pastoreile ja jutlustajaile eraldi õhtusöök korraldatud Paradiesgasse osaduse saalis, kus nimepidi üksteisele tutvustatakse, kuna selle koosviibimise peaeesmärgiks just lähem tutvunemine isekeskis. Mis eraldi silmapaistev — on suur usklikpastorite hulk Poolas. Sellele sõbralikule koosviibimisele, kus iga maa esindajaist mõned veel tervitasid ehk midagi midagi ülesehitavat rääkisid, järgnes rajariikide komitee istung. Põnevamaks punktiks selles oli Vene misjoni küsimus rajariikides. Kaaluti võimalusi, mis võiks teha C. E. levitamiseks Vene rahva seas. Vähe on senini tehtud, tarvis rohkem paluda. Hädatarvilik on ka ainele abi kirjanduse levitamiseks ja töötajate väljasaatmiseks. Otsused ja soovid esitatakse Budapestis Euroopa komiteele.

Järgmise rajariikide konverentsi suhtes teatab Soome esindaja Attila, et Soome C. E.-lased on otsustanud seda pidada Helsingis augustikuul tuleval aastal, ja ootavad igast maast rohket osavõtmist. Meilt Eestist loodavad nad vähemalt 100—200 tulijat. Ei teadnud kindlat arvu nimetada, kuid andsin lootust, et paljud saavad tulema. Võib-

olla saaksime suurema laulukooriga minna ja neid sellega rõõmustada. Igaüks hakaku varakult sellele mõtlema ja raha koguma.

Lõunavaheagadel on linnavaatlused korraldatud. Palju huvitavat ja eraldi vanaaegset pakub nägemiseks Danzig. Saades kokku Eestist pärit oleva h-ra Krukoffiga, külastame teda ilusas Oliiva nimelises aedlinnas. Siin asub end. kroonprintsiloss toreda pargiga.

Laupäeval pärast lõunat on ühine laevasõit Danzigi ümbruses. Laev, millele 700 inimest mahub, on täis. Rannalt majadest ja tänavailt tehakse nii väljasõidul kui saabumisel ülesvõtteid ja lehvitab rahvamurd ninarätikuid. Kaasas on pasunakoor, mis tihti mängib ja tõstab sellega meeleolu. On ilus sõit, mis kestab umbes 4 tundi. Peetakse ka koosolek laeval — kõneleb laevasillalt Lassahn.

Sama päeva õhtul on suur ülevaatlik koosolek C. E. tööst rajariikides. Jällegi tuleb esindajail rääkida tööst oma maas. On elav ja vaimustust äratav silmapilk.

Päev-päevalt oli konverentsi vaimline tasapind tõusnud. Nüüd jõuab pühapäev — suurem ja valdavam teistest päevadest oma rahvarikaste koosolekute poolest. Hommikul kella 7 aegu käivad C. E.-lased salkades laulu- ja pasunakoorige mooda linna tänavaid inimesi üles äratamas ja koosolekuile kutumas. Kell 10 on Danzigi katedraalis, suures Maria kirikus, mis mahutab kuni 24 000 inimest ja sellega viies suurim kirik ilmas, suur pidulik jumalateenistus, kus kõneleb Saksa liidu direktor pastor Schürmann, ja laulab laulukoor. Kõne on südamlilik, kaasa-kiskuvalt mõjuv. Mitmeil näkse pisaraid silmis. Kõneleb Luuka 15:1—7 tekstil patuseid otsivast Önnistegijast, kelle imearmastus hukkunud inimlasi veel üles tõstab. Samal ajal on kõigis evangeelilistes kirikuis koosolekud väljast sissesõitnud C. E. töötajate õpetajate poolt. Vend Tannebaum kõneleb Kolmainu Jumala kirikus.

Pärast jumalateenistust näidatakse meile kiriku sise-must. Käime ka ülal tornis, kust avaneb ilus vaade kogu Danzigile.

Kell 4 p. l. on koosolek suures Messihallis. Inimesi jällegi täis. Esineb suur ühiskoor 250—270 lauljaga ja 40-liikmeline pasunakoor. Jällegi juhatab Lassahn koosolekut, kuna kõnelevad 3 venda üldteemil — „Mina või Jumal?“ Esimeseks „Mina valitsus“ — õp. Löffler, teiseks „Jumala kutse, üleshüüd“, kuulsa Vandsburgi diakonis-side asutuse õpetaja Mund, — südamlilik armas mees oma olemises, ja lõppkõne „Lunastus minast Jumala teenimiseks“ — õp. Schürmann. Attila laulab soolona soome-keelse ilusa laulu. Andku Issand armu, et see koosolek paljudele önnistuseks oleks ja viiks oma mina surmaand-misele, selleks et teenida Jumalat ja kaasinimesi!

Lõppkoosolek harilikus konverentsi asukohas muutub õieti südamlikuks ja armsaks. Mitmed astuvad üles ja räägivad saadud önnistustest. Pastor Lassahn manitseb lõpuks neid, kes pole end veel annud Issandale, seda praegu teha, mitte Feliksi kombel edasi lükata.

Viimane öö Danzigs. Hommikul on veel töötajiaale koosviibimine, kus Schürmann näpunäiteid ja juhatusi an-nab, kuidas paremini noorsootööd teha.

Keskpäeval sõidame välja. Olime otsustanud tagasi-

sõidul Vandsburgi diakonis-side asutust ja vendade maja vaatama minna, kuhu jõuamegi õhtuks.

Vandsburgis.

Jaamas on meid vennad-õed vastu võtmas. See on väike linn endises Ida-Preisimaa osas Pomeris, umbes 3000 elanikuga, järve kaldal. Kohale jõudes saame erilise üllatuse osaliseks: meid võetakse pasunakooriga vastu. Seda me ei võinud oodatagi, sarnast kuninglikku vastu-võttu. Aeg kuni õhtusöögini kasutatakse selle asutuse kõrvalehitustega. Aluspanijaks oli umbes 25 a. tagasi tun-tud usumees Kravelitsky. Alguses oli vaid kuus öde, kuna praegu neid üle 200 on, ja kõigiga kokku, kes siit välja läinud ja kohtadel töötavad, 2000 ümber. Nii võib kujutella, kui suureks önnistuseks see asutus on. Ülal-pidamine on usust. Kolm suurt 3-kordset maja on selle all, peale selle kõik kõrvalehitused, nagu kirjandusäri, majapidamiskursuste hooned, loomatallid, pesumajad jne. Sarnasena ei olnud ma seda omale ette kujutanud. Ja milline eeskujulik puhtus! Siin õpib ka üks Pärnu C. E.-lane öde Roth.

Praegu ähvardavad aga tumedad pilved seda tööd. Poola valitsus tahab neid hooned ära võtta. Vandsburgi sõbrad panevad teie südameile — paluda, et Issand kõik teiseks pööraks!

Õhtusöögil tervitab ödede koor meid imeilusa lauluga. Hommikul kell 1/28 algab palvetund, kus v. Tannebaumiga mõlemad peame rääkima. Üks kallimaist tundidest sel-lel reisul. Paljud palusid. See oli nagu hommikune kaste, mis loodust elustab.

Näidatakse vendademaja, mida Lassahn juhatab. Pa-rajasti on vendadel kevadised eksamid. Saame pealt kuu-lata. Üle paarikümne noormehe valmistavad siin ette jumalariigi tööle kodumaal. Kursus on neljaastane. Jäl-legi eeskujulik kord. Üks kallimaist tundidest sel-lel reisul. Paljud palusid. See oli nagu hommikune kaste, mis loodust elustab.

Näidatakse vendademaja, mida Lassahn juhatab. Pa-rajasti on vendadel kevadised eksamid. Saame pealt kuu-lata. Üle paarikümne noormehe valmistavad siin ette jumalariigi tööle kodumaal. Kursus on neljaastane. Jäl-legi eeskujulik kord. Üks kallimaist tundidest sel-lel reisul. Paljud palusid. See oli nagu hommikune kaste, mis loodust elustab.

Õhtul oleme Varssavis. Kavatsame vaid teise jaama sõita, kuid imestuseks leiame vend Arndti, Vandsburgi ins-pektori meil vastas. Meid pannakse autodesse ja sõidu-tatakse koosolekule, sest rongi ärasõiduni on veel paar tundi. Koosolek on juba tund aega kestnud. Soome sõb-rad leiame siit jälle eest, kes on sõitnud otsemat teed aeroplanil Danzigist Varssavi. Kallis tund. Pärast head teejoomingut pannakse meid jälle autosse ning — jaama rongile.

Varssav on suurlinn, kus ligi 1 miljon 200 tuhat ini-mest elab, seega sama palju, kui meil Eestis üldse ini-mesi; neist 200 tuhat juute. Võiks Jumal oma tööd ka siin edasi viia, mis küll palju raskem on kui meil.

Veel kaks ööd ja üks päev tüütavat raudteesõitu ja olemegi Tallinnas. Samal õhtul laulab v. Attila 3 ilusat laulu raadioringhäälingus ja järgmisel päeval viis lennuk ka Soome vennad jälle kodumaale.

Tardunud hirmust seisis Don Karlos seal. — Püha walitsuse ametnikud — siis oli ta kadunud! Kadunud kuulus arst, laia-südamlik, truu inimene, usklikkogu tark juhataja ja õnn tarjane! — Võifaw walu piinas ta siidant: nii palju wõlgnes ta sellele auwale mehele, kas saab ta seda tial tajuda!

Tugew tõuge käewarrelle äratas Karlosi mõtteist. Onupoeg Gonjalwo seisis ta kõr-wal, uuriw pilk tabas ta tahwatumud nägu. „Taluta mind,“ ütles Gonjalwo tästi-walt, „sul on terwed liikmed, ja ja ei mõt-legi wigasele, felle jõud raugel!“ Käwule järgnes rida sajatuji, mis täitis Karlosi õudustundega.

7.

Sispaania wennad.

D. Alcofi järele D. B.

Ta andis noormehele tööd, et hoida teda wajumise eest; ta pidi üles õfima uue ufu salajafed liikmed, murelisi, rõhu-tud inimesi ja neid rahustawate sõnadega kinnitama; kolme päewa pärast pidi ta tea-teid tooma ja uusi ülesandeid jaama.

Ülesanne tõstis arga hinge. Ainult mitte tegewufeta olla, mitte wajuda mõt-teisje ja muredesje! Kui hea, et Juan oli kangel, muidu harkaks ta mõõgaga tde eest wõitlema ja häwitaks enam, kui jõuaks üles ehitada wõi kaitsta! —

Täpseft, määratud tunnil koputas Don Karlos arsti wärawale. See oli suletud, et ütski terwisõtsija käinud sisse ega wälja.

Alles mõne aja pärast wastas nõrk hääf ta hüüdmisele, siis awati wargseft uks, ja wälteje teenri hirmunud nägu watas wälja.

„Teata mu tulemisest jennor Kristo-bal'ile. — Kus ta on?“

„Ära, jennor —“ poisj rääkis waewalt kuuldawalt, — „mööddunud ööl — püha walitsuse ametnikud . . .“ Suba läfati jälle riiw ufje ette . . .

Wähe aega sammujid mõlemad waitides koduleed, siis aga kinnitus Gonjalvo teravaltuurivõ pilk veel korra onupoja näol: „Tead ja juba uudist? — Katsjada wangi-stamiist siin linnas! Härrad inkwiisitorid olla terve koguduse neetud luterlasti siin leidnud. Lojaada näiteks, kahju osawast arstij! — Ponce de Leon, ujuteaduse kolleegiumi ülem, San Juan ja terve hull San Jodro munki. Siis veel alamast kihist mõned, kui pitjikaupleja Medel b' Espinoosa ja Luis b' Abregoo, kes maalib palwe- raamatuid. Teised jooksid ise triaanasse; rumalad, kas nad seeläbi pääsewad hädaohust?“

Don Karlohis wõitlejaid walu ja meeleheide; ühtki häält ei tulnud üle ta wäri-sewate huulte.

Nad jõudsid Don Manueli maja ette: „Tulewal teisipäewal on pühalik profes-sioon püha neitsi auks, et jaada andeksand-mist meie heas katoliku-linnas sündinud hiimlasjuss. Mu waga onupoeg, tulewane preester on siis kahtlemata küünlakandja? — see oleks ju kuulmata au me perekonnale — ja — ja oled wiist küllalt tark, et seda teha!“

Jälle sama uuriw pilk, kuid Karlos kannatas selle rahulikuft wälja.

„Ei,“ ütles ta tõsiselt ja pööris trepile. Gonjalvo näole tõusis ääretu imestus. „Ja ometi on ta mees!“ sojistas ta. „Kes oleks seda wõinud selliselt waitsest, kahwa-tunud teoloogist oodata!“

Oma waites toas wõitles Don Karlos meeleheitlikku wõitlust.

Ta iisklik kartus nagu sundis teda põge-nema. Ära — ära tapjate wõinust, üks waitne koht pidi ju ometi maa peal olema, kus wõis takistamatult oma ufule elada!

Selge mõistus rääkis sellele wastu. See oleks kindlain hukkumine. Waatamata püha waitluse walwajale silmale ju siin linnas, mis tegi põgenemise wõimatuts, — luraajid wäljas lugematud palgatud äraandjad, wal-wates iga teed ja käiku, — ei awanenud eemaldumiseks wähemgi wõimalus.

Kannatada — ei jäänud muud üle! Wäriewad huuled sojistasid tattendilijä palwejõnu: „Halastust — halastust, oh Jesand! Mita meid, kes ja kannatajaid meie eest, ära laje meid hukkuda! — Sa wõid jeda — Sina ühji, seft sinul on wõim!“

Oma pärafi kartis ta ja wendade pä-rafi, ja weel enam nende pärafi. Nad olid hunditurgus — inimised ei wõinud neid enam päästa!

Uus, kole hirm tabas teda! Juan! — Oli ta ise tabunud, siis pidi ta ometi wenna päästma; õnn, et ta oli kaugel; wõib-olla mõõdub hädaoht tasi fiisti.

See mõte andis talle jõudu, ta pidi wõimaluse leidma, wenda kaunem eemal hoi-da. Ta pidi talle kirjutama! Kuid ei, see lihtsain abinõu ei aidanud. Ka kuninglik post, jeda omas Hispaania juba tol ajal, seisis inkwiisitsiooni walwe all. Ei, ta pidi donna Beatrice'i paluma, et see oma esi-mesele kirjale liisaks juurde wenna palwe, et Juan pikendaks oma koduwiibimisi.

Ruttu astus ta alla, kus tõesti donna Beatrice istus ja kirjutas.

Paludes läts ta lähemale, kandes oma soomi ette tõsise, hästiwalitud sõnu; donna ise pidi ta wenna palwet kinnitama.

„Teie olete hea katoliiklane, kes ei unusta töötusi ega lilleohwreid,“ ütles ta. „Teid

ega teie maja ei taba wähemgi kahtlus. Selge Juanile, et mul läheb hästi, et ma terwitan teda ja palun weel mitte Sevil-lasse tulla, seft pikem peatusaeg Meerasas toob talle kasu. — Te teate, mis on lin-nas sündinud, — olge tark ja walige sõnu!“

„Ma tahan — ma tahan...“ kogel-das Beatrice pijarates, „waadake, jeal tu-lewad ju mu ingulafed!“

Waewalt jätkus tal aega filmi pijarajst kuwatada, kui ju kojutulnud seltskond täi-tis ruumi elawa jutujamamisega.

Ometi ei olnud see tawaline waba kõ-nelus, kas kõlas midagi summut, warja-tut, mis peagi awalbus noore õpetlase hal-wakspanemises.

Ei wõinud see juhust olla, ei iisklik tun-deliffus. Karlos oli küllalt erapooletu, et poolt ja wastu dieti kaaluda. Kui tädi mõõdudes Karlojst, oma mantli koomale tõmbas, et see ei puudutaks ta riideid; kui donna Sancha wõttis mahakukkunud ele-wandiluuft lehwitu talt wastu, et jeda kohe jälle ehmatas, ja põlastusawalduft eemale wijata, nii et kallihinnaline töö purnes marmortahwritel; kui onu nägu muutus ifka tujajemaks, — siis teadis ta, et sealt tal polnud mingit kaitset loota.

Ja kui inimlik, loomulik oli see kõik! Teati ju, et ta käis läbi Jodro munkadega, et ta oli Lojaada ja Don Juan Ponce de Leon'i sõber; ja weel: ta töötas ju samas ujuteaduse kolleegiumis, mille juhiks oli wangistatud Fernando de San Juan. Küll-lalt, ülitüllalt märke, mis pidid ta jälile juhatama!

Ta otjastas hädaohule julgesti wastu astuda, kindlal sammul järgnes ta onule, kui see astus kõrvaltupp.

„Sennor, mu onu,“ ütles ta kindlalt, kuid wiisakalt, „mu siinolemine näib teile wastumeelt.“

„Sa oled rumal, hull,“ algas tormi-liselt don Manuel. „Sojdu pühad, et seft ei tule halvemat!“

„Ma ei saa endale miskit ette heita, onu,“ wastas Karlos uhkelt. „Taanan teid hea eest, mida olen maitsnud teie läbi selle tunnini, ei wõi enesele lubada olla soowi-mata küllaline teie majas.“

Oli see weel sama waitne, õrn õpetlane, kes seni kannatas waitseft kõiki torkamisi? — Ei, uhke mees seisis pahandatu ees, tõsine Alvarez de Santillanos y Menaya. Ta rõõmustus seft, sellisele toonile leidis ta kergemini wastust.

„Sa oled Alvarez, ja seepärafi leiad ja kõigeft hoolimata weel mu katuse all warju. Meie uhke nimi ei pea tolmu warijema.“

„Ma ei ole ial me nimele häbits ol-nud,“ hüüdis Don Karlos palawalt, „ja warandus, mille ma leidnud, on wäärt, et talle ternelt anduda. Zumalatundmine, rahu Kristuses...“

„Waiti, õnetu!“ mõirgas Don Ma-nuel ääretus wihas, „ihksti sõna enam, ma ei taha jeda! — Ei anna ja ilmale põhjust kahtlustamiseseks, jõuad ja oma narrust pi-rides pidada, siis warjab sind mu katuse. Esi-meselt paremal juhusel toimetan ju maalt wälja kuhugi waitjesse nurka, kus sinu-ju-gufed narrid, ketserid, hullustajad wõiwad takistamata oma rumalusele elada!“

Wihajelt wiskas onu ufje enese järel kinni. Eüganalt haawatuna lahtus ta Karlos waitjeseft saalist.

Järgnewal päewal, pühapäewal pun-dus see, mis tegi ta muudu nii ilusaks. Seft ajast, kui oli Donna Isabella maja juletud, ei olnud ukskilt kokkutulemispaifa. Donna Isabella ja Lojaada olid triaana wanglashe wiitud, fray Kasjodoro oli õn-nelikult waenlaste eest põgenenud, wangis-tati ta fray Konstantino. Siiski läts Kar-los peafiriitu, kus ta teda nii sageli kuul-nud; rõhum, kurb meeleolu walitjes kokku-tulnud koguduses.

Waewalt sai Karlos jutlust jälgida, pa-luda suutis ta waid ühftuid sõnu täis tar-tust ja häda, wiimaks tõi talle lastekoori laul troost ja kojutust. — Surm ja põrgu olid wõidetud temas, Päästjas! Surm, kus on su oda, põrgu, kus ju wõit? Awa-tud on taewawärawad, ja trund sulast oo-tab elutroon! —

Julm ühftildus onu majas muutus Kar-lojile wäljakannatamatus, ta igatjes wana kombe järele nende juurde, kel oli enam põhjust taewata kui temal. Ta ei hoolinud enese julgeolekust; troost, mille sai tema, pidi ta teisi kinnitama ja üles tõstma, tul-gu, mis tuleb. Ja tõeljselt oligi parem jääda leniesje tegevusse, nii äratas see wä-hem tähelepauu.

Waitseft meeleheitehetkil tuli ifkagi weel põgenemismõte; onu maja oli talle põrg- gus muutunud. Kuid ei, need olid ta ara loomuse kinstajused, ei! Põgenemisele pidi kinniwõtmine järgnema ja sellele hirmiate piinade abel; — üks walwamata het, üks sõna, unes räägitud, — meelemärkuse kao-tamine piinakambriks wõis ta huulilt kis-kuda kallima nime, ja Juan oleks hädaohus. Kannatada — kannatada, jelle ühe pärafi!

Näste südamega wõttis Karlos oja oma ingulase donna Inez de Garzia poja rist-seist. Kui ta ei tahtnud tähelepauu äratada, siis ei wõinud ta ära jääda. Donna Inez oli ifka lahke ta wastu olnud, ka nüüd ei saanud ta teiste kombat jeda põlata, ja kui ta pärafi pühalikku talitust nägi Karlojst aias ta waitese tütretelega, armja Ineziga mängima, astus ta ruttu lähemale.

„Te ei wõi nii halb olla, kui nad rää-giwad, onupoeg,“ hüüdis ta kui abastuses, „kes mängib weel lastega, sel on rikkumata jüda! Ah, jaafin ma uskuda, et te ei kiulu nende hulka, jeda ma ei taha nime-tada. Olesite te tapnud, keegi ei leiats jes midagi, — aga... Mõelge oma jul-geolekule, onupoeg; ärge ujaldate inimesi, — kas te ei tunne mu wendi?“

„Nad ei warja omi waateid, femora. Siiski — kas ufute, et nad kawatsewad tã-temaksimist?“

Sennora Inez ei tõstnud filmi. „Te-rav muga kindlas käes leiab õige tee,“ üt-les ta tasa.

Karlos kahwatus. „Ma ei karda sur-ma,“ rääkis ta kindlalt.

„Aga te peate elama, ma tahan jeda! Kuulge mind. Linnast põgeneb on wõi-mata, ma tean jeda, kuid kindla peidukohta leiate mu pesunaise forteris. Ma olen kõi-gele mõelnud, kõif ette walmistanud: Ju-a-nita, wirt tütarlaps, kes wiis wähe aja eest wäikeste Inezji, wiib teid sinna; see on mauride linnaosas, waitjeste tänamate kee-rus, nii warjatud, et maja ja forteri leiab waid teatud inimene. Seal hoidke end war-jul, kuni mõõdub paanika, ma murksten selle eest, et teil ei puudu midagi. (Järgn.)

Eelpool mainitud ajad ja inimesed seisavad meist nii kaugel tagasi, et meil neist enam tarvilist selget igakülgset ettekujutust ei ole. Katkendilised mõtted ei võimalda meile kujutada nende usuelu hingelist soojust ja andumussügavust.

Augustiinist peale astuvad müstikud meile hoopis lähemale. Sügav isiklik patutundmine viib neid omaelu õnnetumaile sügavusile ja selle lootusetu hinge pimedal öö foonil lööb särava imeline armuvalgus. Mõtemõlgutustest saab õnnis elamus. Sama kui Paulus, on ka Augustiin elanud, pettunud ja kannatanud, patustanud ja kahetsenud, kuni õnnis andestamise rahu saabus. Pettunud ning tüdinenud paljust, on nad tõsiste müstikutena üht taga nõudma hakanud. „Jumalat ja oma hinge ihkan ma mõista. Midagi muud? Ei midagi muud.“ Sügav enese- ja ilmatundmine viisid teda sügavale sisemisele loobumisele. Ta ainus iha on sooveta vaibuda armuelu õndsusesse. „Kui kelleski vaikis lihaha torm, kui vaikiks ettekujutused mõtteis maadest, veest ja õhust, kui vaikiks taeva laotus, kui vaikiks hing end unustades ja oma üle välja jõudes; kui ettekujutusvõime tegevus seisaks ja unelmid hääbuksid, nii et kõik inimeses vaikimisele tuleksid ja siis kõnelema hakkaks Jumal sisemuses mitte enam nii nagu nüüd kaasahaaraval tormilennu hetkel, vaid alaliselt, jätkuvalt. Nägemuslikest hetkist saaks siis igavene olemine. Kas ei oleks see silmapilk, kus kostus: „Mine sisse oma Issanda rõõmusse!“

Seda räägib Augustiin oma elu kõrgustunnil. Astmeliselt, vabanedes, tõuseb hing läbi loodusregioonide, läbi omaelu igavesele olemisele, hinge koju, Jumalasse. Siin on kokkupuutumisi ja ühtumisi igavese vaimuga. Ta on jõudnud meeltetegevuse kustumisel rõõmude ja õndsuse sfäärideni, mis igavikus osaks saab mõõnava valgusolemises elavale absoluutsele inimvaimule.

Scotus Erigena, see andekas shottlane on ka sügavahingeline müstik, kuigi mitte nii isiklisest algatusest kui Augustiin. Ta oli juba kuulus keisrikoja jutlustaja Pariisis kui müstikute töödega tutvunes, mis tema mõtlemisele ja südameelule otsustavalt mõjusid. Kui Augustiin armastusest aetud Issanda vastu pühitsuse sügavustesse tungib, siis näib Erigenatt

rohkem mõtlemise teravmeelsus olemise sügavuste juurdlemistele viivat. Seepärast on ka Erigena terava- ja sügavamõttele „mõtlemise“ süsteemi loonud, milles tihti näib südameelu teguplaanile astuvat. Nii, et siin pea tegemist on sholastilise ülekaaluga, müstilisel alusel. Selle süsteemiga tutvuneme edaspidi.

Clairveauxi Bernhard on jällegi sügav Kristuse müstik. Tema müstika põhitoon on pruutlik armastus Lunastaja vastu. Kristuse vaesus ja kannatus on tema arvates need, mis Kristuse jumaliku olemist saladuslikult ilmutavad. Tahad sa osa Kristusest, pead sa tuntavalt osasaama tema kannatusist, vaesusest ja üksildusest. Ainult nii jõuad sa elava Kristuse osasaamisesse ja kokkupuutumisse. Kui suudad tema kannatusi vastu võtta, oled sa ka tema olemisest osa saanud. Temast algab müstikas uus põhitoon: pruutlik armastus kannataja Lunastaja vastu, mis kaaskannatamises valus-magusa kaaselamises kõrgema ekstaasideni tõuseb. Clairveauxi Bernhard on algkuju annud tuntud sügavahingelisele laulule: „Oh Jeesus sinu valu, Su raske kannatus.

Alles naisehing siiski suutis kannatustele anda selle omase nimbuse, millina see meile esineb keskajal.

Bingeni Hildegard ühes paljude omaaegsetega toob mõtlemisele sügava tunde laenetuse lisaks. Ta satub nälgides ja tunnetes hõljudes tihti nägemustesse ja enesest äraolusse. Neil tunnete haritundel on ta sunnitud heitma voodi. Palju on siin haiglast, naiselist ja hüsteerilist. Peab siiski mainima, et ta üks aland ja surnud inimene oli. Nüüdist peale astub mõtlemine tagaplaanile ja tunded saavad ainuvalitsusele. Ekstaaside saavutamine on peapüüd.

St. Victori Hugo liigub samas põhitoonis.

Assiisi Franz lisab Bernhardi Kristusmüstikule veel suure ja laialdase tegevuse kehastades orduelus tegelikult oma pühaduse aateid. Tema elulugu on ilmunud samas lehes üksikasjaliselt, seepärast loobun selle lähemast kirjeldusest. Asjast huvitatut palun tungevilt seda huvitavat elulugu lugeda.

(Järgneb.)

Ruumipuudusel jääb osa materjaali sellest numbrist ära.

Wälismaa teateid

Piibli põletamine Berliini ümbruses. „Heilig dem Herrn“ nr. 49 kirjutab: „Mõne aja eest sõitnud Berlinist rühm noormehi, et ühe külakiriku ees jumalateenistuse ajal suure hulga kaasa toodud piibleid, uusi testamente, lauluraamatuid põletada. Toored hüüded, teotamised, pilked huulil kiriku ja ristiusu kohta keerlesid nad metsikus ringis tule ümber.“ Valus sõnum inimkonna pimedusest, jõledusest.

Kristlikkude noorsooühingute liitude ühenduses on Saksamaal 75.550 liiget.

Ja nimelt: 12.000 baptisti kogudusest
13.700 evangeeliumi osadusest
2.300 evangeeliumi vabakogudusest
36.000 C. E.-last.
1000 mennoniitide noorsootööst
10.500 metodisti kogudusest

Selles ühenduses on osa noori ühendatud piibliga. On piibliuurimiseks ühised teemiraamatud.

Rahvusvaheline istang usklikele töötegijaile kõrgemate õpeasutuste õpilaste seas oli läinud suvel

Dasselis. Saksa õpilaspiiblingide liit, kui kõige vanem liikumine, (1883) tegi algatuse. Umbes 110 osavõtjat 26 mitmesugusest maast võttis osa. Kuues rühmas, igas umbes 20 osavõtjat, võeti tõsisele arutusele ja kaalumisele töö mitmesuguseis mais oma eri meetodide ja ülesannetega.

Peaküsimuseks oli, kas oleme selgesti ja küllaldaselt rõhutanud eesmärki, nimelt: Püha kirja elava tunnistamise läbi võita noori Kristusele, või on vast teiste abinõudega, kui ka väärtuslikkudega, tumestatud see.

Vaatamata mitmesugustele tööviisidele ühinesid siiski kõik töötegijad kindlas tahtmises viia rõõmsõnum meie aulisest Issandast õpilasilma.

Otsustati vastastikku külaskäikudega puhkus-aegadel, kirjavahetusega, ajakirjade vahetamisega ja hää kirjanduse ülesandmisega üksikuis mais rahvusvahelist koostöötamist jätkata. Valiti ka 5-e liikmeline töö toimikond, kes hiljemalt 5-e aasta pärast uue istangu kokku kutsugu ja ühistööd õhutagu.

Kodumaa teateid

Koeru C. E. ühing pidas oma II aastapäeva 21. augustil Aruküla mõisa ruumides. Külaliseks oli v. Sink, kes peale selle veel nädalapäevad Koeru ümbruses töötas koosolekuid ja piiblitunde pidades. Ühingul on mitmete raskustega võidelda. Olles üksteisest kauge maa tõttu lahutatud puuduvad sagedamad kokkutulemise võimalused. Sellegipärast on liikmed püüdnud truult koos käia. On olemas kitarrekoor, mis koosolekuid elustab mängu ja lauludega.

Jumal õnnistagu sõpru eeltuleval aastal ja andku truudust ning väsimata hoolt tema töös!

Narva Sinine Rist ja C. E. ühing pidasid 28. augustil VII aastapäeva. Sõpru oli sõitnud mitmelt poolt: Tallinnast mitmed õed, Rakverest v. Sepmann, v. V. Verus, Jõesuust mitmed usklikud. Hommikul oli piiblitund „Petaanias“, kus Issand rohkesti hingerooga jagas. Pärast lõunat peeti suurem koosolek Aleksandri kirikus rohkearvulise kuulajaskonnaga, kus kõnelesid mitmed vennad pakkudes lihtsat evangeeliumi, mis üksi võib õndsaks teha patuseid inimesi. Õhtune koosviibimine

„Petaanias“ muutus nagu ikka soojaks ja südamlikuks. Liidu juhataja jagas mõnele tegevliikmele rinnamärgid.

Möödunud aasta on olnud mitmeti õnnistatud. Soovime seda ka eeltulevaks! Eraldi agarad on olnud Narva C. E.-lased „Noorte Elu“ levitamises. Kui kõik ühinged oma asjast nii vaimustatud oleksid!

Vennad Kovit ja Kerde, kes Schveitsis St. Chrischona misjonikoolis õppisid, on selle lõpetanud. Esimene neist on juba kodumaale tagasi jõudnud, et siin tööle asuda, kuna v. Kerde Suudani misjoni põllule läheb. Soovime rohket Issanda õnnistust vendadele nende töös!

Meie esindajad Euroopa C. E. konverentsil vennad V. Rakles, B. Koljo ja Kovit on juba tagasi jõudnud. On olnud rohkesti osavõtjaid ja peetud suuri koosolekuid. Vend Rakles jätkas veel reisi edasi Itaaliasse ja Saksamaale. Pikem kirjeldus ilmub edaspidi.

Meie välissekretär B. Koljo pühitses hiljuti oma kihlusi õ. Elfriede Luntsiga, soovime sellel puhul neile rohket õnnistust ja Issanda ligiolu.

Wäljaandja: Eesti Usklikkude Noorte C. E. liit.

Wastutaw toimetaja: W. Rakles. Toimetuse aadress: Tallinna, Iisraeli t. nr. 12—6.

Teen iga
luguleib
Telli mis tahes palun ära anda: Tallinnas, Willardi tänav
nr. 3—10 (hooviis).
Termitades w. **G. Henny.**

kellasepatöid.

„Talle kiituse“

noovid on nüüdsest peale saada J. Paalmani kaupluses W. Karja t. nr. 12 ja Ahju t. 7, frt. 8, Tallinnas.

R.-L. „Külwaja“ trükk, Keilas.

Hind 15 marka.